

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स

आनन्दकुटी विहार

प्रकाशक

आनन्दकुटी विहार गुठी, स्वयम्भू

[सं. द. नं. १/०३१ प्र. जि. अ. का. का.]

वर्ष ६
अड्डा ७, -

ने. सं. १०६६
ई. सं. १८७८

वार्षिक ५।-
न्यूल्य १।-

“आनन्द भूमि” क्रो नियम

- १) ‘आनन्द भूमि’ आनन्दकुटी विहार गुठीको मासिक मुख—पत्र हो । ‘आनन्द भूमि’ पूर्णिमामा निस्किन्छ ।
- २) यसको वार्षिक चन्दा रु० ५/-, अर्ध वार्षिक रु० ३/-, एक प्रतिको रु० १/-, जुन महिनामा पनि ग्राहक बन्न सकिन्छ ।
- ३) बुद्ध—धर्म सम्बन्धी लेख मात्र यसमा छापिने छ ।
- ४) कुनै लेखकद्वारा प्रकट भएको विचारको उत्तरदायी सम्पादक मण्डल हुने छौन ।
- ५) प्रबन्ध सम्बन्धी पत्र व्यवहार र चन्दा व्यवस्थापकको नाममा पठाउनु पर्छ । पत्र व्यवहार गर्दखिए आपनो ग्राहक संख्या, पूरा नाम ठेगाना रास्तोसित लेखी पठाउनु पर्छ ।
- ६) पत्रिका नलिने भएको खण्डमा वा आपना ठेगाना हेरफेर गर्नु परेमा एक महिना अगाडि ने व्यवस्थापकलाई सूचना दिइनु पर्छ ।
- ७) कुनै पनि रचना प्रकाशित गर्ने वा नगर्ने अधिकार सम्पादक मण्डलमै रहनेछ ।

आनन्द भूमि कार्यालय आनन्दकुटी, स्वयम्भू, काठमाडौं

विषय सूची

बुद्धकालीन गृहस्थीहरू (भाग २)

कपिलवस्तु र देवदहमा बुद्ध, धर्म र संघ

अंगुलिमाल डाकू

श्रद्धा—विभिन्न क्षेत्रे विभिन्न कथं

अंगुत्तर निकाय ४

शील

बुद्ध सरणं गच्छामि

बुद्ध्या अस्तुती

अनुभवया खँ

सुसंगठीत ज्वीनु

ख्वप मुनिविहारया आजीवन सदस्य

न्द्यलं चायकेमाल

बौद्ध गतिविधि

पालि भाय्

—रूपाखेती	२
—भिक्षु सुदर्शन	४
—धर्मरत्न शाक्य, धरान—४	८
—बरदेश सायमी	१०
—अ० भिक्षु बुद्धघोष	१३
—चन्द्रबहादुर उपासक	
—विजयराम कर्मचार्य पन्ती	१६
—भिक्षु थानसेटो, थाइल्याण्ड	१७
—चक्रमान शाक्य	१६
	२१
—सम्यकरत्न वज्राचार्य	२२
—भिक्षु अश्वघोष	२२
	३०

“चरथ भिक्खवे चारिकं बहुजन हिताय बहुजन सुखाय लोकानुकम्पाय अत्थाय
हिताय सुखाय देवमनुस्सानं । देसेथ भिक्खवे धर्मं आदिकल्याणं मज्जेकल्याणं परि-
योसान कल्याणं सात्थं सव्यञ्जनं केवल परिपुण्णं परिसुद्धं ब्रह्मचरियं पकासेथ ।”

(महावग-विनयपिटक)

भिक्षुहरू ! बहुजन हितको लागि, बहुजन सुखको लागि, विश्वमाधि दयाको लागि, देव र मनुष्यहरूको हित,
सुख र कामको लागि संचार गर । भिक्षुहरू ! आरम्भ, मध्य र अन्त समयसम्म कल्याण हुने धर्मको अर्थ र भाव सहित
उपदेश दिएर सम्पूर्ण परिशुद्ध ब्रह्मचर्य (धर्म) को प्रकाश पार ।

संपादक मंडल

भिक्षु अश्वघोष, श्रो वटुकृष्ण ‘भूषण’, श्री न्हुँछेबहादुर वज्राचार्य

अप्पद्धं भूषण

वर्ष ६	आनन्दकुटी	कार्तिक, मंसीर २०३५ बुद्ध संवत् २५२२	स्वयम्भू	अङ्क ७,८
--------	-----------	---	----------	----------

बुद्ध-वचन

न तावता धर्मधरो – यावता वहु भासति
यो च अप्पम्भि सुत्वान, धर्मं कायेन पस्सति
सबे धर्मधरो होति – यो धर्मं नप्प मज्जति

अर्थ—धेरै बोल्ने गर्देमा धर्मधर कहलाइन्न, थोरै मात्र सुनेर पनि तदनुसार आचरण गर्ने नै
धर्मधर कहलाइन्छ, उसको धर्ममा धिला सुस्ति हुँदैन ।

न वाक्करण मत्तेन – वण्ण पोक्खर तायवा ।

साधु रूपो नरो होति – इसुकी मच्छरीसठो ॥

ईर्ष्या र मात्सर्य युक्त शठ पुरुष, वक्ता हुँदैमा अथवा रूपवान हुँदैमा असल भर्निदैन ।

-रूपाखेती

आनन्दकुटी विहारगुठीबाट प्रकाशित पालिवाडमयको नेपाली रूपान्तर ग्रन्थको यो १३ ओं संग्रह हो । पालिबाट नेपाली अनुवाद सहित विशिष्ट सम्पादनको अटूट क्रम लिएर बौद्ध साहित्यबारे श्री अमृतानन्द महास्थविरज्यु यस सत्कृत्यमा जो लागि रहनु भएको छ, उहाँको सतत साधनाको यो एक अर्को परिणाम हो । बुद्धकालका विभिन्न वर्गका मानिसहरूको सम्बन्ध मूलतः भगवान् बुद्धसंग जोर्दे लेखिएको पालि— (मागधी) साहित्यको नेपाली रूपान्तरण आफ्ने किसिमबाट हुँदै आएको आज द वर्ष हुँदैछ । अन्य देशका भाषामा पालि साहित्यको खोज अध्ययन र अनुवाद भए तापनि नेपालीमा त्यो हुन सकेको थिएन । भगवान् गौतम बुद्धले बामेसरेको, तोते बोलेको देश नेपालको राष्ट्र भाषा नेपालीमा उने नेपाली छोराको जीवनी न लेखिनु अङ्ग लाजमर्दों कुरो थियो । अब त्यो रहेन । ठेली ठेली पालिको नेपाली ग्रन्थ, प्रस्तुत कृति बाहेकै एक दर्जन पुगेको छ ।

प्रथम—प्रथम भाग शायद त्यति योजनावद्धु थिएनन् । प्रत्येक द्वितीय भागमा संग्रह संख्यासंगे “भाग” को व्यवस्था र पात्र—नाममा “अकारादिक्रम” को व्यवस्था भएबाट यसको पुष्टि हुँच्छ । प्रस्तुत दोस्रो भाग पछि छिट्ठै तेस्रो (अर्थात् अंतिम) भाग प्रकाशित हुने सुईको प्रकाशकीयले दिइसकेको छ । बुद्धकालीन राजपरिवार, महिला, परिवाजक, शावक, शाविका गर्दै विषयवस्तु छानिएको छ । “बुद्धकालीन ब्राह्मण” को तीने भाग प्रकाशित भइसकेको छ र गृहस्थीको यो दोस्रो भाग हो एवं बांको—राजपरिवार आदिको एकेक भाग प्रकाशित भैसकेको छ । पालि—त्रिपि-

बुद्धकालीन गृहस्थीहरू (भाग २)

★☆★☆★☆★☆★☆★☆★☆★☆★☆★

टक ग्रन्थबाट अनुवाद गरिएको भएपनि यी कृतिहरूमा श्री महास्थविरज्युको ठूलो परिधम परेको छ । क्रमशः सुत (सूत्र) हरूको यहाँ अनुवाद भएको छैन । ब्राह्मण, गृहस्थी आदि ती मूल सुतमा एकत्र पाईदैनन् । मिन्न मिन्न ठाउँ-बाट खोजी निकाल्नु परेको छ । यी कृतिहरूको अर्को गहनता त पाद टिप्पणी (फूटनोट) हो, जसको महत्व अर्को किसिमको छ । पालिका मूल अनेक ठाउँ—सिंहली, देवनागरी, रोमन आदि लिपिमा प्राप्त छन् । सकभर तिनको अध्ययन पनि थ्री महास्थविरज्युले गर्नु भएको बुझिन्छ । यसका लागि नेपाली पाठक उहाँप्रति छर्णी छ ।

“बुद्धकालीन गृहस्थी” प्रथम भागमा १० जना गृहस्थी र यसमा २५ जना गृहस्थी सामेल गरिएको छ । प्रथममा अकारादि क्रममा नाम छैनन् । यसमा “अ”, देखि “न” सम्मका नाम परेका गृहस्थीहरू लिइएका छन्; “बुद्धकालीन ब्राह्मण” मा जस्तै । यस भागका गृहस्थीहरू कोही कुमाले छन् त कोही सुवर्णकार वा धनी—मानी छन् । कुनै विनय-शील छन् त कुनै दानशील । यी सबै किसिमका गृहस्थीहरू बुद्धका सम्पर्कमा आउना साथ जीवनको यथार्थबोध गर्नन् । कोही तुरुन्तै उपासकत्व ग्रहण गरी संघमा सामेल हुँच्छन् त कोही आफ्ने गृहस्थीमा सक्रिय रहन्छन् । बुद्धको रोचक र दृष्टान्तपूर्ण सरल उपदेशले ती सबैको जीवनमा तर्याँ प्रभाव पर्छ । यही यस कृतिको मूल विशेषता हो ।

अन्धधारणामा अलमलिएको अस्सारोह भन्ने गाउँले बुद्धमा भरेपछि स्वर्ग पुगिन्छ भन्ने विचार त्याग्छ— बुद्धले बुकाएका रोचक दृष्टान्त सुनेपछि असिवन्धकपुत्र भन्ने अर्को गाउँले मरेपछि स्वर्ग पुगिन्छ भन्ने भान्त धारणाबाट मुक्त भई संघमा सामेल हुन्छ । बुद्ध संघमा सामेल भएर पनि, स्वयं बुद्धसंग भोजन खान पाएर पनि लोभ नहटेको कुनै भिक्षु सुनको भांडो चोछ । घटिकार कुमाले र जोतिपाल मानव दुबैले संग बुद्धोपदेश पाए पनि कुमाले आफ्ना अन्धा आमाबाबु स्थाहार्न लाग्छ भन्ने जोतिपाल प्रत्रजित हुन्छ । धर्मिक उपासकका प्रसंगमा आएको बैश्वण कुवेर र नागराज ऐरावणको कथा उत्तिकै रोचक छ । धावस्तोको १८ करोड जनसंख्याको प्रसंगपनि उत्तिकै रोचक छ र चुन्द कम्मार पुत्रले बुद्धलाई झूकरमहव (सुंगुरको मासु) भोजन गराएको मार्मिक प्रसंग पनि यसै संग्रहमा छ । यही बुद्धको अन्तिम भोजन र अन्तिम यात्रा थियो ।

बुद्ध कहिल्ये रिसाउनु भएन । उहाँले कसैको मानलाई अपमान गर्नु भएन । उदारतापूर्ण व्यवहारले सबैलाई आपनो बनाउनु भयो । उहाँका सम्पर्कमा आएका अनेक स्वभावका गृहस्थीहरू हुन्थे, तिनीहरूमा अनेक शंका र दुविधा हुन्थ्यो, बुद्ध सरल भन्दा सरल उदाहरणद्वारा तिनको समाधान गरिदिनुहुन्थ्यो । यस ग्रन्थले तत्कालीन समाजको छ ।

गृहस्थीवर्गको परिवेशलाई प्रसङ्ग गरेको छ । त्यस प्राचीन समयकै गतिविधि र भावाशैलीलाई नेपाली रूपान्तरण गर्ने प्रयास लेखकले (भनू अनुवादकले) गर्नु भएको छ । पढ्दा फट्टै ठर्को लाग्न खोजे पनि त्यसको वास्तविकतालाई अभ्यस्त गरेपछि अर्को रोचकता पाउन सकिन्छ । प्रायः पुनरावृति भैरहने तत्कालीन शैलीलाई मूलपालि सूत्र अनुसार अनुवाद गरिएको छ ।

यस ग्रन्थको र अन्य १२ बट्टे “बुद्धकालीन.....” ग्रन्थमा छापिएको प्राठ० बटुकृष्ण “भूषण” को भूमिका ज्यादै महत्वपूर्ण छ । ग्रन्थको बैशिष्ठ र विष्ववस्तुका बारेमा श्री भूषणको सिद्धान्तपूर्ण भूमिका वास्तवमा यस कृतिको (साथै अन्य भागको पनि) विषय-प्रवेश हो, अर्को शब्दमा “प्रवेशद्वार” ।

प्रत्येक संग्रहको संख्या दृढिसंगै मूल्यवृद्धि हुन्दै आएको छ । यसमा मुद्रण सामग्री र प्रविधि सम्बन्धी महंगी कारण हुनसक्छ । छपाइ र कागत शुद्धप्रायः र स्तरीय छन् । कृतिमा विक्रम संबत् झलकक हेर्दा देखिन्छ । प्रकाशकीय र भूमिकामा चाहिं देखिन्छ । “बुद्धावै” संगे “विक्रमावै” पनि आउंदा संस्करणमा परोस् भन्ने सुझाव छ ।

५

शुभकामना

नेपाल सम्बत १०६६ दँ क्ययु लसताय
सकल पाठक वर्गयात
भितुना दु ।

आनन्द भूमि परिवार

कपिलवस्तु र देवदहमा बुद्ध, धर्म र संघ

★★★★★★★★★★★★

नेपाल भगवान् बुद्धको जन्मभूमि हो । भगवान् बुद्धको जन्म लुम्बिनीमा भएको थियो । दुई शताब्दी पछि देवानां-प्रिय अशोक यस घटनाको स्मरण गर्नु हुन्छ, “हिंद बुधे जाते साक्षयमुनीति....हिंद भगवं जाते ति लुम्बिनि गामे” अर्थात् यहां शाक्षयमुनि बुद्ध जन्मेको छ, यहां लुम्बिनी ग्राममा भगवान् जन्मनु भएको छ । भगवान् बुद्धको महापरिनिर्वाण अवस्थाको उपदेश जस्तै लुम्बिनी बुद्ध पछि सवेजनीय स्थान बने ।

अनि त्यहां स्मारक बने । यो गाउँको सन्निकतामा बढ्यो । वास्तवमा लुम्बिनी बुद्धकालीन समयमा शाक्य राज्य र कोलिय राज्यको साक्षा मंगल शालोद्यान थियो । यो शालोद्यान नेपालको हो ।

यस कुराको पुष्टिका लागि भारतको नवाबी शासन, अंग्रेजको आधिपत्य र सुगोली संधीको परिपेक्ष्यमा नहेरिकन, बहादुर शाह कालीन नेपाल, लिच्छावि कालीन नेपाल र प्राचीन नेपालको पृष्ठभूमिको अध्ययनलाई मात्र इत्पलम् नगदै बुद्धकालीन समय कै राजनीतिक एवं भौगोलिक आधारमा समीक्षा गर्नु आवश्यक छ ।

बुद्धकालीन समयमा १६ महाराज पदहरू थिए । ती मध्ये “रोहिणी” नदी राज्य सीमा भएका शाक्यराज्य र कोलिय राज्य पनि दुई गणतन्त्रात्मक राज्य थिए । यी दुबै राज्यहरू एउटै वंशबाट संस्थापित र विस्तारित

-भिक्षु सुदर्शन

भएता पनि, दुबै राज्य बीचमा आवाह-विवाह चलेता पनि सिचाइ जस्ता राज्य स्तरीय हित विषयमा जेठ महीनाको एक खडेरीमा कर्मकर, नियुक्त अमात्य बीच हुन्दै दुबै राज्यका संस्थागारमा समेत छलफल भएको थियो । शाक्यहरू र कोलियहरू एक अरुलाई “हटाऊ हटाऊ” भन्दै हाथी, घोडा, ढाल र हथियारबाट हामोलाई के गर्न सक्छ भन्दै थिए । यस युद्धोत्तेजनाको समय पितृकुल र मातुलकुल बीचमा छुनलागेको रक्तपात बचाउन भगवान् बुद्ध पाल्नु भयो र सम्झौता गराइ दिनु भयो ।

शाक्यहरूको प्रमुख संस्थागार रहेको महानगर कपिलवस्तु हो । यो १६ महा जनपदका ६ प्रमुख महानगर मध्येमा एक महानगर हो । जस्तो भगवान्बरेष आजको हाम्रो तिलोराकोटमा छ । यहो कपिलवस्तुमा २९ वर्ष सम्म सिद्धार्थ “किं कुशल गवेर्षा” हुनु भएको थियो । महाभिनिक्षम पछि ३५ वर्षकौ उमेरमा सिद्धार्थले मगध राज्यको “उरुवेल” बनमा सम्बोधि पाए । बुद्धको प्रथम धर्मचक्र प्रवर्तन, अंग र मगधको प्रतिस्पर्धात्मक प्रभावमा कोचिङ्ग रहिको बाराणसी सृगदावनमा भयो । यो एक महान सुयोग हो, बुद्धको धर्मचक्र प्रवर्तनका पाँचै जना श्रोताहरू कपिलवस्तुका थिए । तिनीहरू सबै सिद्धार्थ पछि श्रमण भइ सिद्धार्थ पछि लागेका थिए । बोधिज्ञान लाभ पूर्व लोम हर्षक तपस्याकाल सम्म तिनीहरू बुद्ध कहाँ नै थिए । बुद्ध उनीहरूको श्रद्धा र ज्ञान विपाशा याद गर्दै उनीहरूकै खोजमा थिए । सर्वप्रथम द्रोणवस्तु ग्रामका त्रिवेदज्ञ ज्योग्यिष र लक्षण शास्त्रज्ञ भएको कौण्डञ्जले बुद्धको धर्मचक्र पवर्तनलाई बुझे । अतः यहो भिक्षु रक्तज्ञमा श्रेष्ठतम भिक्षु भयो ।

कोण्डङ पछि वर्ष र अदिग्लाई अनि महानाम र अस्तजिलाई विरज विमल धर्मचक्र उत्पन्न भयो । यी नै लोकका पहिला छ । अहंत क्षीणाथव भए । यो नै बुद्धको पहिलो मिक्षु संघ बन्यो ।

यसरी बुद्ध, धर्म र संघको प्रादुर्भाव भयो । यस बुद्ध, धर्म र संघको प्रादुर्भाव लुम्बिनी, मगध, र बाराणसी तीन अलग अलग राज्यमा भएका थिए । त्यस पछि यो भू-भागहरूको विस्तारण र संकोरण राजनेत्रिक दृष्टिवाट धेरै भए । आज लुम्बिनी कपिलवस्तु र देवदह नेपालको भए, यथा र सारनाथ भारतको ।

सम्बोधि ज्ञान पाएको ठीक एक वर्ष पछि वैशाख पूर्णिमा के दिन मध्यध देखि ६० योजन पद यात्रा गर्दै भगवान बुद्ध सर्वप्रथम कपिलवस्तु आउनु भएको थियो । यसर्थ शुद्धोदनको निमन्त्रणा कालुदायी द्वारा बुद्धकहाँ पुगेको थियो । बुद्ध संगे हजारी कपिलवस्तु के मानिसहरू पनि मिक्षु भईकन कपिलवस्तुमा आएका थिए ।

कपिलवस्तु आगमनको तेथो दिन महाप्रजापती गौतमी पुत्र नन्द र सातौ दिन सिद्धार्थको पुत्र राहुल मिक्षु र शाम-णेर भए । पछि नन्द जितेन्द्रीय मिक्षुहरूमा अग्र र राहुल विनय पालनमा अग्र भए ।

नन्द र राहुलको प्रवर्जया पछि महाराज शुद्धोदनले गर्मस्वर्णी रूपमा आपनो वेदना पोहँदै बिना मातापिताको अनुभवि कुनै कुलपुत्रलाई प्रवर्जया नगर्ने प्रार्थना गर्नु भएको थियो । भगवान बुद्धले यस प्रार्थनालाई स्वीकार गर्दै विनय (नियम) बनाइ दिनु भयो । परन्तु ४ वर्ष पछि अर्थात् बोधिज्ञान लाभको ४ वर्ष पछि शुद्धोदन आपनो निर्जन पूर्व बुद्धको धर्म प्रचार कार्यमा सहयोग गर्न सबै कपिलवस्तुवासीलाई सल्लाह प्रदान गर्नु हुन्थे । अनि

कपिलवस्तु एक यस्तो राज्य हुन गयो, जहाँ यदि कुनै एक घरबाट कोइ एक जना भिक्षु भएको छैन । यो कुल-प्रतिष्ठा कुल नै मान्दैनद्यो । महानाम र अनिरुद्ध दाज्यू भाईमा सल्लाह गरेर अत्यन्त सुकुमार अनुरुद्ध, जसलाई “छैन” भन्ने कुरा नै ज्ञात छैन, प्रबजित हुन आए । पछि उनि दिव्य चक्र प्राप्त मिक्षुहरूमा अग्रतम मिक्षु भए ।

प्रथम बार बुद्ध कपिलवस्तु आउनु हुंदा निम्रोध शाक्य-को उद्यानमा बस्नु भएको थियो— शायद यही हजारौ मिक्षुहरू वस्न योग्य स्थान थियो । पांचौं वर्षावास कालमा शुद्धोदन महाराज विरामी हुंदा बुद्ध फेरी कपिलवस्तु आउनु भएको थियो । परन्तु तीन महिना सम्म कपिलवस्तुमा बस्नु भएको बुद्धको १५ औं वर्षावास नै शायद बुद्धको दीर्घकालीन कपिलवस्तु प्रवास काल हो । स्व० राहुल सांकृत्यायनको गणनामा यो ५१४ ई. प. को घटना हो । ‘देवदह सूत्र’ अनुसार बुद्ध देवदह पनि आउनु भएको थियो ।

भगवान बुद्ध कपिलवस्तुमा यत्र तत्र संबंध परिभ्रमण गर्नु हुन्थ्यो । एक बार सिमसिम पानि परिरहेको बेला बुद्ध खेमदुस्स ग्राममा जानु भयो । त्यहाँ सभा भडरहेको थियो । “यी श्रमण मुण्डकलाई सभा धर्म बारे पनि केही थाहा छैन” भन्ने टिप्पणी गरे । तर बुद्धको केही संगत पछि नै ती ब्राह्मणहरूले बुद्धको अभिवादन गरे र “जहाँ सन्त छैन त्यो सभा सभा नै होइन” भन्ने कुराको अनुमोदन गरे । एक विचरा भरण्डुक मात्र चाहीं महानाम शाक्यको सामुने बुद्धको उपेक्षा आफु हीनप्रभाको भएकोले कपिल-वस्तुको आपनो आराम नै छाडेर गयो र फेरी कहिलै कपिलवस्तु फर्केर आएन ।

बुद्धकालीन समयका यावत् कपिलवस्तु र देवदहका मिक्षु-मिक्षुणी र उपासक-उपासिकाहरूको बुद्धशासन

प्रवेश बारेमा काल क्रमानुसार समीक्षा गर्नु यहाँ सम्भव छैन । अतः एक विहंगम दृष्टिका साथ “थेरगाथा” “थेरो गाथा” र “एतदग्ग सूत्र” मा देखा परेका भिक्षु भिक्षुणी-हरूको एक संक्षिप्त अध्ययन प्रस्तुत गर्नु यहाँ आवश्यक छ, जसद्वारा बुद्ध-धर्म प्रसारक र संघको सुनियोजनमा कपिलवस्तु र देवदहको के देन छ भन्ने कुरा स्पष्ट हुनेछ ।

नैतिक सम्भिता, भावनाको गहनता र अपराजित हृदयको ध्वनि भएका साधना लक्ष्य अमृतानुभूति रूपका श्रेष्ठ गाथाहरू ने थेरी गाथा हुन् । थेर गाथाका २६५ थेरहरूमा कपिलवस्तु र देवदहका मात्र २२ थेरहरू थिए ।

(१) पुण्ण बुद्धको उपदेश राम्ररी व्याख्या गर्नु मा श्रेष्ठतम भिक्षु थियो । वहाँ भन्नु हुन्थ्यो, “बुद्धा बुद्धन गान्हो स्वयं सम्पन्न-ज्ञान र चरित्रकाले मात्र बुद्धन सबैने “महान अर्थ” लाई मैले बुझें । (२) ब्राह्मणकुलीन वनवच्छ स्थविर स्वच्छ शोतल पनि भएको एक सुन्दर वहनमा निर्वाण प्रतिविम्बित गर्दै आपना उठान प्रकट गर्नु हुन्छ ।

(३) वनवच्छ स्थविरको भान्जा सीबक सुतिरहन परेता पनि वनमा नै बस्न चाहनु हुन्छ । (४) शाक्य कुमार नन्दिय भन्नु हुन्छ । क्षीणाश्रव आक्रमण गर्दा स्वयं मारलाई मात्र दुःख हुन्छ । (५) शाक्यकुमार भिक्षु लोसकलाई कति कोशिश गरेर पनि घरमा फर्काउन सकेन । (६) वर्षको नदेखनेले नदेखनेलाई मात्र देखदछ, देखनेलाई देखन सबैन ।

तर देखनेले देखनेलाई पनि नदेखनेलाई पनि देखन सक्छ भन्ने उक्ति सारै गहन छ । (७) मेघिय स्थविर “निर्वाण लाभ नै अन्ततः बुद्ध शासनको पूर्ण” मान्नु हुन्छ । (८) भिक्षु छन्न आफु दासीपुत्र भएर पनि राजकुलको सञ्चिकतामा अभिमान गरिरहने आपनो अतीतको अज्ञान याद गर्नु हुन्छ । (९) शाक्य प्रवर्जित नागितको चुनीति हो, अटाँग मार्ग मात्र मुक्तिको मार्ग हो । (१०) एक

शय प्रकारका रस संगे भोजन गर्ने शाक्यकुमार परिपुण्णक स्थविर आपना अमृतानुभूति संगै तुलना गरेर भन्नु हुन्छ, अमृत रस नै थोष्ठ रस हो । (११) श्रोत तृणाका डर-लाग्दो परिणाम देखाउन्दै यसबाट मुक्ति पछि पाएको आनन्दको वर्णन उत्तिय स्थविरको चरित्रमा पाइन्छ । (१२) देवसभा र (१३) किञ्चित निर्वाण रस पानको वर्णन अत्यन्त आकर्षक छ । (१४) नन्दको प्रद्रज्या ‘राग र विराग’ ‘भोग र मुक्ति’ को मनोवैज्ञानिक प्रयोग हो । अप्सरा पाउन समाधि गर्ने तन्द स्वयं गई बुद्धलाई भन्नु हुन्छ, ‘भगवन, मलाई अब अप्सरा विवाह गर्नु छैन । (१५) क्षीण स्थविर युवराज भद्रिय प्रद्रज्या भए पछि म मात्र किन घरमा बसुँ भनेर भिक्षु भएता पनि निर्वाण लाभी भए । (१६) प्रवर्जित भइ सकेर पनि आफुले हरित चीवर लाइकन हाति चढेर भिक्षा मानन गएको स्वप्न देख्ने उसभ स्थविरको चरित्रबाट “कपिलवस्तुको त्यसताक भिक्षु बन्ने प्रवाह” को सत्यता नै साकार हुन्छ । (१७) शाक्यहरूको चरणदासी उपालि बुद्धको विनयमा सर्वश्रेष्ठ ज्ञाता भए । (१८) गौतम स्थविर भन्नु हुन्छ, “स्मृति लाभीले मात्र शान्ति पाउन सकिन्छ ।” (१९) नाग-सप्तान स्थविरले बाटामा नाचिरहेको आइमाई देखेर उस-लाई आपनो निमित बनाई अनित्य भावना पूरा गर्नु भयो । (२०) अंग स्थविर निङ्गा लाग्ने वित्तिकै चंक्रमण गर्नु हुन्छ । चंक्रमण गर्दै एक दिन वहाँ लोटिनु भयो । यसबाट संवेग पाइकन उद्योगी भई निर्वाण लाभ गरे । (२१) राहुल कुमार शिक्षाकामी अनुशासित भिक्षु-हरूमा श्रेष्ठ थियो । (२२) शुद्धोदनको पुरोहित पुत्र सप्तवास स्थविरले जिति गर्दा पनि आफै आफुलाई अनु-शासित गर्न नसकेर टिक्कन भइकन आत्महत्या गर्न लागेको थियो, तर त्यसै बेला वहाँ मर्मज्ज भए । अहंत भए ।

(२३) कालुदायी बुद्धलाई कपिलवस्तु बोलाई ल्याउने स्थविर थियो । (२४) अञ्जना कोण्डञ्जको प्रथम धर्मविवोध पछिको उदान हो, “जति समुदय धर्म छन्, ती सबै निरोध धर्म हुन्” । (२५) उदायी स्थविर बुद्धलाई नाग (हाति) रूपमा गुण स्मरण गर्नु हुन्छ । (२६) शाश्वत राज महिय स्थविर प्रब्रज्या पछि “अहा सुख, अहा सुख” भनिरहनु हुन्छ, जसलाई अज्ञ भिक्षुहरूले प्रब्रज्या पछि पनि “राज्यसुख याद गरिरहेहो” भन्न थाले । (२७) अनुरुद्ध स्थविर प्रत्येक शाक्यकुलबाट कुनै न कुनै भिक्षु भएकोले आपनो कुलको प्रतिनिधित्व गर्न भिक्षु भएको थियो । (२८) आनन्द बुद्धको २० वर्ष सम्म उपस्थान गर्ने बहुश्रुत, गतिमान, समृतिमान र धूतमानमा श्रेष्ठ भिक्षु थियो ।

थेरी गाथामा ७३ थेरीहरूमा ५ भिक्षुणी हास्त्रा यहाँ सम्बन्धित थेरीहरू हुन् । (१) निर्मल चित्तबाट लोकमा विचरण गर्ने तिस्याको संस्मरण सारे गम्भीर छ । (२) स्वयंबर हुने दिनेमा पति हुने “चाईने” को मृत्यु भएकोले नन्दालाई आमा-बाबुले भिक्षुणी बन्न लगाए । (३) रोमकको पुत्री अभिरूपा सौन्दर्यभिमानी थिइन्, बुद्धको अनित्य उपदेश पछि मुक्तिलाभी भइन् । (४) देवयोनीको आकांक्षामा प्रत्येक ओसी, पूर्णिमा र अष्टमीका दिन उपवास बस्ने शाक्या मित्राले निर्वाण लाभ पछि देवयोनी क्षुद्र भन्ने कुरा बुझिन् । (५) देवदह नारकी वड्ठेसीले प्रब्रज्याको २५ वर्ष पछि बल्ल धर्मदिनाको उपदेश सुनेर

काम वासना भाथि विजय पाउन सकिन् ।

बुद्धको जीवन कालमा हजारौं हजार भिक्षु भिक्षुणी बनेका थिए । ती मध्ये विभिन्न विषयमा विशिष्टता पाएकालाई “एतदग्ग” प्राप्त भन्दथ्यो । ४५ जना एकदग्गी भिक्षुहरूमा कपिलवस्तु र देवदहका मात्र १० जना भिक्षुहरू थिए । माथि उल्लेख गरेका कोण्डञ्ज अनुरुद्ध, राहुल, आनन्द कालुदायी र नन्द अतिरिक्त ४ जना अरु एतदग्गी भिक्षुहरू थिए । कपिलवस्तुका महिय, मैत्रायणी पुत्र र उपालि अति देवदहका शिवली क्रमशः अचकुलीन धर्म उपदेश, विनय-पालन, महालाभमा एतदग्गी थिए । १२ जना एतदग्गी भिक्षुणीहरूमा महाप्रजापति गौतमी, यशोधरा र नन्दा कपिलवस्तुका एतदग्गी भिक्षुणी थिइन् । नन्दा सिद्धार्थको दिदी थिइन् । यिनी ध्यानमा श्रेष्ठ थिइन् ।

यसरो कपिलवस्तु र देवदहको साक्षा मंगल शालो-दानमा बुद्धको उत्पत्ति भयो । उनी बुद्धबाट धर्मको उत्पत्ति भयो । अनि हजारौं हनार कपिलवस्तु र देवदहका वयस्क एवं युवक युवतीहरू संघमा सम्मिलित भए । बुद्ध, धर्म र संघको उत्पत्ति र बुद्धकालीन समयको विकासमा यी नेपालको अद्वितीय देन हो । बुद्धको समय देखि आज सम्मको जीवित बुद्ध-धर्मको अविच्छिन्न बौद्ध परम्परा रहेको देश नेपालको त्यति नै विश्वमा महत्ता छ, जति स्वयं आज विश्व शान्तिको मूल्य छ । अस्तु ।

अंगुलिमाल डाक्

★★★★★★★★★★★★★★★★

प्रसेनजीतको राज्यमा चारैतिर हाहाकार मच्चीएको थियो । नगर उजाड थियो, धेरै मानिसहरूलाई मारिएको थियो । कसेको मनमा शान्ति अनि संतोष थिएन । जसलाई हेर्ड पनि भयले भयभित थियो । के बच्चा के जवान, के बुढा सबै अंगुलिमाल डाकुको नाम सुनी काँप्दथे ।

त्यस समय गौतम बुद्ध श्रावस्तीको जेतवन विहारमा निवास गर्नु हुन्थ्यो । भगवान गौतमको कानमा पनि अंगुलीमाल डाकुको अत्याचारको आवाज पर्न गयो । त्यस पछि भगवान बुद्ध पात्र र चीबर लिई आश्रमबाट निकलनु भयो । बाटोमा भेटीएका किसान, साहु महाजन अनि अन्य व्यक्तिहरूले भगवानलाई एकले अंगुलीमाल डाकु भएको निवास स्थान तिर गईरहेको देखे । सबैले यो देखि भगवानलाई बारंबार त्यस तर्फ नजामे सकेत दिई भन्न थाल्यो अगाडी अंगुलीमाल डाकुको स्थान छ । उस्ले ठूला-ठूला शस्त्रले सम्पत्र भएकालाई त क्षण मात्रमा आफ्नो काबुमा राखो हाल्छ । उसको अगाडी जामे बडा २ मह-
शुर सिपार्हिहरू समेत काँप्दछन् ।

तर भगवान गौतमले उनीहरूको कुरामा ध्यान दिनु भएन । बरू त्यस तर्फ अगाडी बढावै जानु भयो । अंगुली-मालले आफू तर्फ एक दुबलो पातलो संन्यासी आईरहेको देखां आश्चर्य पर्न गयो । निर्दंयी अंगुलीमालको रीसको ज्वाला उठन थाल्यो र सोच्न थाल्यो एक दुबलो पातलो संन्यासीको यत्रो हिम्मत ! हैन यस्तो कहिले हुन सक्तैन । म अहिले

धर्मरत्न शाक्य, धरान-४

एक क्षणमा मारेर भूमिमा गिराई दिन्छु ।

अंगुलीमाल शस्त्र लिई भगवान गौतमको पछि लग्न थाल्यो । उससाई के थाहा थियो उसको त्यां शस्त्र भन्दा गौतमको मैत्री अस्त्र कही शक्ति सम्पन्न छ । गौतम बुद्धले अंगुलीमाललाई सस्त्र अस्त्रले सुसस्त्रजीत भई आफू पछिर आईरहेको देखे । तब गौतमले मैत्री योगको अस्त्र प्रहार गर्नु भयो । त्यस पछि अंगुलीमालको गति रुक्न गयो ।

अंगुलीमाल घबडायो— उसलाई आश्चर्य भयो । ओहो, यो क्या हो ? म यति तेजले ढौडीएर पनि त्यस संन्यासी सम्म किन नपुगेको ? आज मलाई के भएको छ ? भरु दिन त म तेज दौडिने हाथिलाई पनि क्षण मात्र बा आपनो शिकार बनाउंये । अंगुलीमाल आपनो शक्तिको हरएक प्रकारबाट प्रयोग गरी आखिर लाचार भयो । उसले गौतमलाई पुकारेर भन्यो— संन्यासी खडा होउ ।

म त खडा छु अंगुलीमाल ! गौतम बुद्धले उत्तर दिनु भयो— तर तिमी दौडिरहेछौ । फेरी तिमी म भए ठाउँ सम्म आउन सकेको छैनौ ? कस्तो आश्चर्यको कुरा हो ।'

अंगुलीमाल छस्कीयो— उसलाई आश्चर्य भयो । संन्यासीले त कूठ नबोल्नु पर्ने । तर उ कूठ बोल्दैछ । अगाडी दौडीदै जाँदैछ तर भन्दा म खडा छु । अंगुलीमालले बैहोश स्वरले कराएर भन्यो— संन्यासी तिमी कूठ बोलि रहेछौ । तिमी अगाडी भाँडै जाँदैछौं र भन्दौ म यहाँ खडा छु ।

'हो म खडा छु अंगुलीमाल ! गौतमले उत्तर दियो— तिम्रो आँखा हिसा, कोध र असत्यको भावनाले भरिएको

छ । त्यसैले तिमीलाई सत्य कुरा पनि झूठ जस्तो महशूश हुँद्य । गौतमको यस कुराले डाकूको हृदयमा गहिरो प्रभाव पान्यो । उसको अस्त्र नालामा फालि दियो र उसले चरणमा बन्दना गरी भन्न लाग्यो— भगवन् ! म हुङुरको शरणमा छु । मेरो उद्धार गर्नुहोस । अब म सचेत छु । ईर्ष्यालु साथीहरूले मलाइ धोखा दिए ।

गौतमले उसको शिरमा आपनो कृपाको हात राखी उसलाई भिक्षु बनायो । यता गौतम अंगुलीमाललाई भिक्षु रूपमा लिएर श्रावस्ती फकियो र उता प्रसेनजितको प्रजाहरूले राजधानीमा एकत्रित भएर यो कोलाहल मचायो कि, अंगुलीमाल डाकुको निर्दयी अत्याचारको प्रजाहरू मरेर जाँदैछ । धेरै नगर बर्बाद भइ सक्यो । धेरै मनुष्यहरूको ज्यान गई सक्यो । अब हामीहरू कहाँ जाउँ, कसको शरण खोज्नु ? उसको राक्षसी पनाले सबै बस्तु उजाड र उराठ लाग्दो भईसक्यो । प्रजाहरूको यो गुनासो सुनी प्रसेनजीतको कोपको सिमाना रहेन । राजा पांच सय घोडा सवारीको साथ अंगुलीमाल डाकुको दमनको निमित्त निस्कियो । यस समय भिक्षु रूप अंगुलीमालको साथ गौतम श्रावस्तीको जेतवनमा विहार गर्नु भएको थियो । प्रसेनजितले त्यही बगंचामा पुगेर ढेरा जमायो । गौतमले प्रसेनजितलाई पांच सय घोडा सवारीको साथ यात्राको लागि निस्केको देखेर भन्यो— राजन ! तपाई यस भेषमा कहाँ जाँदै हुनुहुँदै ? कुनै प्रचण्ड शत्रुले तपाईको सिमामा आक्रमण त गरेन ?

“होइन भगवन् !”— प्रसेनजितले उत्तर दियो— ‘कुनै शत्रुले आक्रमण गरेको होइन बल्कि अंगुलीमाल नाम गरेको एक डाकूको अत्याचारबाट यस समय राज्यमा चारैतिर त्राहि—त्राहि मच्चीएको छ । यस समय उसको सर्वनाश गर्नको निमित्त आपनो घरक्षाट निकिलएको हुँ ।’

गौतम हाँस्नु भयो । केही बेर चुप लागि बस्नु भयो । फेरी बोल्नु भो— राजन । यदि अंगुलिमाल तपाईंको अगाडी बोद्ध भिक्षुको रूपमा उपस्थित भए तपाई उसको साथ कसतो व्यवहार गर्नु हुँदै ?

“म त्यस समय उसको पूजा गर्नु भगवन्”— प्रसेनजितले उत्तर दियो— म उसलाई घरमा सप्रेम निमन्त्रणा गरी भोजन गराउँछु । तर यो विश्वाश छैन कि अंगुलिमाल जसतो दुर्दान्त र हिंसक मनुष्य कहिले बोद्ध भिक्षु हुन सक्छ ।”

संसारमा कुनै काम असम्भव छैन । राजन !—गौतमले भन्नु भयो— हेर, यो भिक्षु भेषमा बसेको नयाँ श्रमण अंगुलीमाल नै हो ।”

राजाको आचर्यको सीमा रहेन । राजा भिक्षुको अगाडी गई भन्यो— महा भाग्यवान ! के तिमि नै अंगुलिमाल हो ? ‘हो महाराज ! भिक्षुले उत्तर दियो— म नै अंगुलिमाल डाकू हुँ ।’ राजा प्रसेनजीत शद्धा-पुर्वक अंगुलिमाललाई परिक्रमा गरी राजधानी फर्कियो ।

केही दिन बित्न पाएको थियो । एक दिन अंगुलिमाल पात्र र चोवर धारण गरी भिक्षाटनको निमित्त श्रावस्तीमा गयो । उ नगर घुम्दै थियो, अचानक एउटा ढुँगा आई उसको शिरमा लाग्यो । टाउको फूट्यो, रगतको धारा बध्यो । अहिले चोटलाई अंगुलिमालले संभाल्न पाएको थिएन । दोखो ठाउँबाट पनि एउटा ढुँगाको टृका सनसनीएर आएर उसको शिरलाई फोडेर भूमिमा लम्पसाएर लड्यो । अंगुलिमालको सारा बस्त्र रातो रगतको रंगले रंगीएको थियो । कसैले उसलाई त्यस भेषमा देखे उसैले भन्यो— ओहो ठूलो चोट लाग्यो । यसतो असहा वेदना सहेर बस्यो कि अंगुलिमालले मूखबाट एक शब्द पनि

प्रकाशमा ल्याएन ।

रगतमा पोतिएको अंगुलिमाल, हातमा ढुक्रिएको पात्र
लिई भगवान गौतमको समीपमा पुर्यो । भगवन गौतमले
त्यस दयनीय स्थिति देखेर भन्यो— मिक्षु आज तिस्रो प्राय-
शिवत पुरा भयो ।

“प्रायशिवत पुरा भयो”— भन्ने भगवन गौतमको यो
शब्द सुनी अंगुलीमाल यति प्रफूलित भयो मानौं कि उस्को
हातमा कसेले मूर्किको माला राखि दिए जस्तो !

“अस्तु”

थद्वा- विभिन्न क्षेत्रे विभिन्न कथं

थद्वा, थव शब्द क्षेत्रं न्हाबले न्हाबले न्यना च्वनागु
खःसां थवयात थ्वोकेत अःपु मजू । थयतला थव शब्दया
तप्यगु व अःपुगु अर्थं विश्वास खः । क्षेत्रं न्यना
तया कथं थद्वा मदेक मगाःगु खःसां थव खं
न्हायासां ठीक मजू । साधारण रूपं बिचा याना स्वेबले
थद्वा वा विश्वासया महत्व आपालं दु । थद्वा मदेकं क्षेत्रं
छुं नं ज्या याय फे मखु । क्षेत्रं स्थूकथं छुं नं पुण्य कार्यं
यायत न्हापालाक थद्वा माः । थद्वा मदेक छुं नं खं थ्वोके
फे मखु । थद्वा यात फटकिरी नाप तुलना याना तःगु नं
दु । बुलुसे च्वंगु लखे फटकिरी छक् कुरका बीबले
बुलुगु पुश्क कोसिका लः यच्चुसे च्वंका बीर्थेतुं क्षीगु नुग नं
विभिन्न प्रकार या क्लेशं बुलुसे च्वना च्वनीबले थद्वा
उत्पन्न ज्वीबले यच्चुसे च्वना बो धका धया तःगु दु । अथेहे
सुं व्यक्तिया कारणं क्षीगु मन द्वेष इर्थीं वैमनस्यताया
कारणं पीडित जुया च्वनीबले थद्वा उत्पन्न जुलकि क्षीत
सिच्चुसे च्वंगु अनुभव जू । क्षीगु समाजे, छें छें वा पासा-

—बरदेश सायमी

पिनी पुचलेनं थद्वा वा विश्वासया महत्व कम मजू । परस्पर
विश्वाश मन्त धायवं मेम्हस्यां मेम्हेसित शंका व भयया दृष्टों
स्वया च्वनो, सहयोगया भाव मदया वनो, स्वाःसदुगु कारणं
कलह उत्पन्न जुया वइ । थव खे व्यक्ति व्यक्तिया सम्बन्धे
जक मखु राष्ट्र राष्ट्रया दध्वी तवकनं लागू जू । थौया
विश्वे राष्ट्र राष्ट्रया दध्वी विश्वास भावया महत्व फन फनहे
मदेक मगाना च्वंगु दु । मखुसा थन गबले नं शान्ति दे
मखु, परस्पर विश्वाश मन्त धायव क्षेत्रं छुं हे ज्या याये
फे मखु, क्षीगु दैनोक जीवन हे चले ज्वी मखु । धात्ये धाय
माल धाःसा थौं क्षेत्रं खना च्वनागु— पुचः, परीवार,
समाज, राष्ट्र अले सम्पूर्ण विश्वहे विश्वासया भरे अडे जुया
च्वंगु दु । क्षेत्रं कल्पना याना स्वेकु परस्पर विश्वास मन्त
धायवं थव बिश्व गुलि म्हाइपुसे च्वनीगु ज्वी ?

धार्मिक क्षेत्रे थद्वाया महत्व थःगुहे पहःले दया च्वंगु
दु । सामाजिक व अन्तराष्ट्रिय क्षेत्रे थद्वाया अर्थं व महत्व
अले धार्मिक क्षेत्रे थ्वया अर्थं व महत्व उर्थेतुं मजू ।
बालाक बिचाः याना स्वेबले क्षीत थुकी मिन्नता खंके फे ।
आ, थन क्षेत्रं धार्मिक क्षेत्रे थ्वया अर्थं व उपयोगिता
विषय बिचा याना स्वे बहः जू ।

धार्मिक क्षेत्रे श्रद्धा मदेक मगाःगु खःसां श्रद्धा हे श्वया लक्ष्य मखु । अथे धयागु न्हापां न्हापां धर्म श्वीकेत श्रद्धा मदेक मगाःसां श्रद्धा हे जक तया च्वन. बुद्धि वायका मस्तव, भक्ति हे जक याना च्वन धासा थुकेया छुं नं अर्थ मदु । अथे जुल धासा श्रद्धाया महत्व छुं हे मदु । थाय व परीस्थिति स्वया श्रद्धाया अर्थं व रूप नं पाना च्वंगु दु । अथे धयागु धार्मिक चेतना देकेया लागी माःगु श्रद्धा व मिखा तिसिना छुं नं खें विश्वास यायगु श्रद्धा व हेतुं मखु । श्रद्धा थुगुया हे कारणं गुलिस्थां थःगु जोवन सकल याना वंगु व श्रद्धाया कारणं गुलिस्थां थःगु जोवन हे बरवाद याना वेगु खें क्षीसं सिया हे च्वंगु खः । श्रद्धाया विभिन्न रूप वा अर्थ श्वीकेया लागी क्षीसं यक्को यक्को उदाहरणत काय फु ।

न्हाच धायधुंथे छुं नं खें श्वीका कायया लागी श्रद्धा मदेक मगाः । क्षीके श्रद्धा मदुत्तले यात छुं नं खें श्वीके फै मखु । क्षीसं स्यूक्यं सिद्धार्थं कुमार बुद्ध ज्वो धुंका पञ्चभद्रवर्गीय भिक्षुपि नाप नाप धका ऋषिपतन ध्यंक विज्यात । उमिसं बुद्ध यात तापकं निसे छन । उमिसं विचाः यात— तपश्चट ज्वीका सिद्धार्थं जिमिथाय् वया च्वन । श्वयात क्षीसं छुं नं सम्मान यायगु मखु । यवितिगु परम्परागत विश्वास अनुसार सिद्धार्थं दुष्कर तप मयासे नयगु सुरु याःगुलीं उमिसं बुद्धयात अविश्वास याःगु खः । बुद्धं उमित गुलि खं कना विज्यात नं उमिसं छुं हे श्वीके मफु— छायकि बुद्धया प्रती उमि श्रद्धा हे मदु— मानो उमिगु लागी बुद्धं धया च्वंगु फुक्क खें कूठ, बुद्धं होका च्वंथे ताया च्वन । जब बुद्धं न्यना विज्यात— छु जि छिमित न्हाया गबले मखुगु खं लहानागु दु ला ? अबले उमिसं लुमंकल— खः— थौं तवक सिद्धार्थं गबलेहे ह्येकूगु मदुनि । उमिगु नुगले अविश्वास तना वन, विश्वास

यात कि— सिद्धार्थ बुद्ध ज्वी धुंकल । अले तिनी उमिसं बुद्धया उपदेस यात श्वीका काय कत । थुक्यं श्रद्धा मदेक मगागु खः । श्रद्धा दुसा तिनीहे क्षीसं छुं नं खें श्वीके फै । छाय धाःसा जब तवक क्षीसं छुं खेयात सत्य खः, खःगु खः धका विश्वास वा सम्मान याइ मखुनि, अबले तवक क्षीसं व खेयात असत्य व अपमानया दृष्टीं स्वया च्वनो । गुगु खें क्षीसं विश्वास हे याइ मखु व खें क्षीसं श्वीकेगु प्रयासहे याइ मखु । अले श्वीके फैगु हे गन ? थुक्यं मनोवेज्ञानिक दृष्टीकोणं नं श्रद्धाया महत्व दया च्वंगु दु ।

श्रद्धा मदेक मगाः धायवंतुं न्हाचलेहे श्रद्धा जक तया च्वनेगु थीक मजू । श्रद्धा जक दुम्ह मनुखं छुं नं ज्ञान लाय फै मखु । श्रद्धा अप्पो जुलकि क्षीगु न्हापुं ज्या याइ मखु । की छुं नं खें नुगलं वायका स्वे फै मखु । श्रद्धा जक तया च्वनेगु खेयात बुद्धं नं छुं मान्यता मध्य । वक्कली भिक्षु बुद्धया प्रती तःधेगु श्रद्धा दुम्ह खः । व न्हाचले बुद्धया ख्वाः जक स्वया च्वनो, तर अपशोच वयाके श्वीका कायगु शक्ति मदु । गुलिस्थां वसरोलया शिक्षायात श्वीका जोवन सुधार याना वन तर वक्कलों न्हाचले बुद्धया न्होनेसं च्वना ख्वाजक स्वया च्वंसां छुं नं ज्ञान लाय मफु । वयागु ख्वायागु अति श्रद्धायात बुद्धं तस्सकं व्वोदिया विज्यात, गुकि याना वं आत्महत्या यायगु प्रयाश तवकनं यात । श्व घटनां क्षीसं श्व खें श्वीका काय फुकि श्रद्धाहे जक तया च्वनेगु नं ठीक मजू, थजाःगु स्वभावयात बुद्धं प्रशंशा याना विमज्याः ।

बुद्धधर्मया इतिहासे सम्राट अशोकया तःधंगु देन दु । अशोकया कारणं बौद्ध धर्म उलिमछि देशे प्रवार जुया वंगु खः । बुद्धधर्मे उलिमछि योगदान दुम्ह अपायधंह सम्राट अशोकनं न्हापांल श्रद्धा जक अप्पो तया च्वंगुया कारण गुलिखे

शीलवान् भिक्षुपिण्डु ज्यानं चंगु खं न्यनेवले क्षीत गयथं गयथे
च्वतीर्णु स्वाभाविक खः । अशोकं बौद्धं भिक्षुपिण्ठं आपालं
श्रद्धा व भक्ति तया चंगु कारणं भिक्षु पिण्ठु सख्या यक्को
दया वल । दुश्शील व नां सात्र भिक्षु पिण्ठु संख्याला क्षन
हे बढे जुल । तर सन्नाट श्रद्धा जक दुरुलि वं भिर्णो व
मर्मिर्णो छुटे याय मफुत । सकसितं खूब भक्ति याना च्वना
स्वांमा स्वया धाँयमा याकनं बढे जू धैये दुश्शीलपर्णे क्षन
क्षन बढे जुल । अले दुश्शीलपर्णे भिक्षुर्णो नाप च्वना उपो-
सथ याय् मख् धाःगुया कारणे शीलवानर्पि भिक्षुपिण्ठं
दुश्शील भाःपा धमाधम स्याना बिल । थथे छाय जुल ।
छायकि श्रद्धाजक अप्पो दया चंगु कारणं भि मर्मि छुटे
यायगु शक्ति मदुरुलि खः । श्रद्धाया नाप नापं बुद्धि
न्ह्यव्वाकूगु जूसा यज्यागु घटना ज्वीगु मख् । उंकि क्षीसं
न्ह्यायासं श्रद्धा जक तया च्वन धाय्वं क्षन जक दुस्परीणाम
वय यो । अथवा मखुथे ज्वी यो ।

बुद्धं धर्मे श्रद्धा धया तःगु भक्तिया रूपे अवश्यहे मखु ।
श्रद्धा दु धायवं सम्पूर्ण खेयात स्वीकार यायगु धाःगु मखु ।
छुं नं खेयात ठीक जू मजू धका चिन्तन याना स्वेगु, छुटे
छुटे याना स्वेगुली छुं आपत्ति मदु, थथे यात धाय वं
धर्मया प्रती अपमान याःगु ज्वी मखु, बल थथे याना
थ्वीका काल धाय्वं धर्मया प्रती वया विश्वाश क्षनहे
बल्लाना वइ । तर श्रद्धा हे जक तया च्वनेगु पूर्ण रूपं
गलत व मूर्खता पूर्ण खः । मनूरेगु श्रद्धा अति श्रद्धा व
भक्तिया कारणं भगवान् बुद्धं श्रद्धा मदुभृमित हे अरहत
धाइ धका तक्कनं धया विज्यागु दु । अ खे क्षीत मल्वे
कु । संकुचित पहः व परम्परागत विचायात तोता तटस्थ
रूपं विचाः याना स्वत धाःसा अ खे थ्वीका काय फै ।
अ खे थ्वीका कायत धम्पदया छुपु गाथा न्ह्यथने ।

अस्सद्वो अकतञ्जूच, सन्धिच्छेदोच योनरो
हतावकासो वन्तासो, सवे उत्तमयोरिसोति
अर्थ— अध्वा मदुभृ यायमागु छुं मदुभृ संसार बन्धन-
यात चपवी धुंकूम्ह जन्म काय मालीगु हेतु फुके धुंकूम्ह हे
उत्तम पुरुष खः ।

थन भगवान् बुद्धं उत्तम पुरुष धया विज्यागु अरहत
यात धया विज्यागु खः । थुकथं भगवान् बुद्धं अध्वा
मदुभृमित हे अरहत धया विज्यागु कारणं श्रद्धाया वास्त-
विक महत्वया विषय अजज अप्पो स्वष्ट याना चंगु दु ।
थन श्रद्धा मदुभृ वा अश्रद्धावान् धागुया अर्थं कर्पोन्सं
धागुया भरे विश्वास मयाइम्ह, थम्हंहे विचा याना स्वया
जक विश्वास याइम्ह, थम्हंहे अनुभव याना स्वइम्ह धागु
खः । अरहततत्व धैगु सुनानं लियां दैगु मख्, न सुनानं धागु
खे जक न्यनेवं हे प्राप्त ज्वीगु खः । थम्हंहे विदर्शना भावना
याना अनुभव याना जक मार्ग फल प्रष्ट याय फैगु जूगुलीं
अश्रद्धावान् धागु खः । निर्वाणया लागो यायमागु छुं मदे
धुंकूम्ह जूगुलि अकतञ्जु धागु खः । क्षीर्णो श्रद्धाया कारणं
सुनानं धागु धायमात्र याइतीर्णोपि जूगुलीं क्षीगु लं हनीगु
यक्को संभावनात दनि । निर्वाण प्राप्त यायया लागो क्षीसं
याय मागु यक्को दनि । तर अरहतपर्णे अये मखुत-
वसपोलपिन्के ख मखु छुटे याना कायगु शक्ति दे धुंकल ।
स्वयं भगवान् बुद्धं हे धागु जूसां उलिया हे कारणे व खे
विश्वाश याइ मखु, थम्हंनं विचा याना स्व अ ख हे कारणं
अश्रद्धावान् धागु खः अन्धविश्वास मदुभृ धागु खः । अ ख
सिलसिलाय् मेगु छगु घटना लुमंके वह जू—

छन्हु भगवान् बुद्धं शारीपुत्र महास्थविर याके न्यना
विज्यात— “श्रद्धा, वीर्य, स्मृति, समाधी, प्रज्ञा बांलाक
उत्तरति जुल धासा निर्वाण लाभ ज्वी धका जि धयागु खे

पत्या जूला ?” अतिकं हे प्रज्ञावानम्ह सारोपुत्र भन्तेया लिस थुकथं छः— “ध्वं खं पत्या जू; तर बुद्धं धया विज्यागु धका पत्या यानागु मखु, थम्हंहे बाँलाक थ्वीका अनुभव याना जक पत्या यानागु छः। जि मेपिन्गु खं विश्वाश मयाना। थम्हं मथूगु व थगु न्हापुं न्हाप्य मद्गु खं विश्वास यायगु ठीक भजू धंगु जिगु विचाः छः।” शद्वा गजागु ज्वोमा धका थ्वीकेत शारोपुत्र भन्तेया लिस अतिकं उपयोगी जूयेतुं बुद्ध धम्हं स्वतन्त्र चिन्तनया गुलि महत्व दु धंगु खंया लागी छगू धयसू लागु उदाहरण नं जुया चवंगु दु। तर मेपीं भिक्षु पिन्सं ध्वं खं थ्वीके मफु, उमिसं सारोपुत्र भन्तेयात बुद्धयात हे पत्या मयाहम्ह धका आलोचना यात। तर भगवान् बुद्धं उमित न्वाना शारोपुत्र भन्तेयात

प्रशंशा याना धया विज्यात— पञ्चइन्द्रिय दमन याना अन्धभक्ति तोता थम्हंहे प्रयत्न यासा जक निर्वाण प्राप्त याय फे।

थज्यागु फुक्क खेत न्होने तया क्षीर्पीं ध्वं निष्कर्षे थ्यं वह कि प्रारम्भीक अवस्थाय थद्वा मदेक मगागु छसाँ थद्वा जक हे तया च्वनेगु विलकुल हे गलत छः, उकेया परीणाम बाँलाइ मखु। शद्वा जक दत धासा थुकिया छुं अर्थ मदु। शद्वाया मात्रा पायछि ज्वीमा। शद्वा अप्यो जुलकि अन्धभक्ति जू बनी, शद्वा मन्तकि नं छुं न खं थ्वीके फे मखु। शद्वाया नाप नापं प्रज्ञा देकेमा। शद्वा व प्रज्ञा निगुलीं हे बराबर ज्वी मा।

अंगुत्तर निकाय ४

४ अदन्त वर्ग

प्रथम सूत्र

भिक्षुपि, जि मेगु छुं छगू धर्म मखना गुकियात दमन मयात धाःसा थुलि अनर्थकारी जुइ कि व छु धाःसा व खः ध्वं चित्त। भिक्षुपि दमन मयागु चित्त तःधंगु अनर्थकारी जुइ।

द्वितीय सूत्र

भिक्षुपि, जि मेगु छुं छगू धर्म मखना गुकियात दमन यायेव थुलि कल्याणकारी जुइ कि व छु धाःसा व खः ध्वं

अ० भिक्षु बुद्धघोष

चित्त, भिक्षुपि, दमन याना तयागु चित्त महान् कल्याणकारो जुइ।

तृतीय सूत्र

भिक्षुपि, जि मेगु छुं छगू धर्म मखना गुगु अरक्षित जुइबं थुजोगु अनर्थकारी जुइ कि व छु धाःसा व खः ध्वं चित्त। भिक्षुपि, अरक्षितगु चित्त आपालं अनर्थकारी जुइ।

चतुर्थ सूत्र

भिक्षुपि, जि मेगु छुं छगू धर्म मखना गुगु सुरक्षित जुइबं थुजोगु कल्याणकारी जुइ कि व छु धाःसा व खः ध्वं चित्त। भिक्षुपि, सुरक्षितगु चित्त आपालं कल्याणकारी जुइ।

पञ्चम सूत्र

भिक्षुपि, जिं मेगु छुं छगू धर्मं मखना गुगु असंयमित
जुयवं महान अनर्थकारी जुइ कि व छु धाःसा व खः थ्व
चित्त, भिक्षुपि, असंयमित चित्त महान अनर्थकारी जुइ ।

षष्ठम सूत्र

भिक्षुपि, जिं मेगु छुं छगू धर्मं मखना गुगु संयमित
जुयवं थुजोगु कल्याणकारी जुइ कि व छु धाःसा व खः थ्व
चित्त । भिक्षुपि, संयमित चित्त महान कल्याणकारी जुइ ।

सप्तम सूत्र

भिक्षुपि, जिं मेगु छुं छगू धर्मं मखना गुगु काबुइ
क्या मतयवं थुजोगु महान अनर्थकारी जुइ कि व छु धाःसा
व खः थ्व चित्त । भिक्षुपि, काबुइ क्या मतःगु चित्त
महान अनर्थकारी जुइ ।

अष्टम सूत्र

भिक्षुपि, जिं मेगु छुं छगू धर्मं मखना गुगु काबुइ क्या
तयवं थुजोगु कल्याणकारी जुइ कि व छु धाःसा व खः थ्व

चित्त । भिक्षुपि, काबुइ क्या तःगु चित्त महान कल्याण-
कारी जुइ ।

नवम सूत्र

भिक्षुपि, जिं मेगु छुं छगू धर्मं मखना गुगु दमन
मयायव अरक्षित जुयव असंयमित जुयव हानं काबुइ क्या
मतयव थुजोगु अनर्थकारी जुइ कि व छु धाःसा व खः थ्व
चित्त । भिक्षुपि चित्त दमन मयायव अरक्षित जुयव संय-
मित मजुयव हानं काबुइ क्या मतयव महान अनर्थकारी
जुइ ।

दशम सूत्र

भिक्षुपि, जिं मेगु छुं छगू धर्मं मखना गुगु दमन यायव
सुरक्षित जुयव संयमित जुयव हानं काबुइ क्या तयव थुजोगु
कल्याणकारी जुइ कि व छु धाःसा व खः थ्व चित्त ।
भिक्षुपि, चित्त दमन यायव सुरक्षित जुयव संयमित जुयव
हानं काबुइ क्या तयव महान कल्याणकारी जुइ ।

प्यंगूगु अदन्त वर्गं वदचाल

चन्द्रबहादुर उपासक

शील

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

भगवान बुद्ध्या उपदेश फुकं शील समाधि व प्रज्ञा
धका स्वंगू भाग थले ज्यू । अथे धाय्वले बुद्ध धर्मं न्हापांगु
त्वाथः हे शील खः । उकि भिक्षुपिनि पाखे बुद्ध पूजा
आदि धार्मिक ज्या ज्वीबले न्हापां शील प्रार्थना ज्वी ।
शील प्रार्थना यायगु धयागु सदाचारीम्ह ज्वी, मेखतं धाय

माल धासा चाला बाँलाम्ह ज्वी धका प्रतीज्ञा यायगु खः ।
काय वाक व चित्त शुद्ध मज्वोकं छुं नं ज्या बाँलाइ मखु ।
उकि न्हापां शील मदेक न गागु जुल ।

शीले न्हापां पाणाति पाता वेरमण अर्थाति हिसा
मयायगु खँ दु । थुकिया अर्थ छु धासा थःत स्याइगु व दाइगु
मयोर्ये परयात न अथे याइगु मयो ज्वी धंगु सोकेगु खः ।
थःत सुख यो थे परयात न सुख यो धंगु समझे ज्वीमा ।

वयों ल्यू सुयागु छुं वस्तु मबीकं काय मखु धयागु
शिक्षाया खें शीले दु । यःगु वस्तु सुनानं खुया काइबले
थःगु चित्त दुःख जुहुगु खः अथे हे परया चित्त दुःखे ज्वी
धयागु थ्वीका कायगु ।

स्वंगूगु शिक्षा थः मिसा देकं परया मिसातेत स्यंकः
मज्जीगु, मिथ्याचार मयायगु । यःम्ह कला यःत यो थे
परया नं व मिसा यो धयागु समझे ज्वी माः ।

अनंलि यानागु ज्या यात मयाना, ल्हानागु खें यात
मल्हाना धका मखुगु खें मल्हायगु शिक्षा ग्रहण याना
धका प्रतीज्ञा याइ । यःत मखुगु खें मयो थे, मेविन्त नं
ह्येका खें ल्हाइगु मयो धयागु खें सीक्यमाः ।

न्यागूगु शील खः अमल काइगु, बेहोश याना बीगु,
राङ्गस याना बीगु ऐला सेवन मयायगु । थ्व एलाखें इजत
व ज्यू ज्यान यात नुक्सान याना व्यू, धन नाश याना व्यु ।
करपिन्तं धिक्कार याका च्वने मालीगु ऐला त्वने मज्यू धका
थ्वीका उंकि अलग ज्वीगु उत्तम । पंचशीले दक्षिणे
लिपा यागु शिक्षा जूसा दक्षिणे महत्व पूर्णगु शिक्षापद
खः । ऐला त्वना बेहोश जुल कि फुक पाप कर्म यायत
लिफः स्वै मखु, त्यो मत्यो धयागु छुं थ्वी मखु । बुद्धि

भ्रष्ट ज्वी ।

शील धयागु चाला बाँलाकेगु यात धाइ । करपिन्त
निन्दा अपहास यायगु नं शील मदुगुपा चिं खः । थ खें
थ्वीका बीत बुद्धकालीन राज परिवारे ब्वना तयागु
घटना छगू थन न्हाथने-

अबले परिब्राजक अबौद्ध तसे बुद्धयात अपहास याना
धया च्वन— बुद्धं न्हाबले बाखें कनीबले व मिक्कु पिन्त
जक दान व्यु, मेविन्त दान बी मते धाल धका प्रचार
याना च्वन । थ खें न्यना कोशल जुजु प्रसेन जित बुद्ध
याथाय वना न्यन— दान धयागु सुयात बी ज्यू ?

बुद्धं धया बिज्यात— सुयात यल वयात बी ज्यू
धया बिज्याबले अबौद्धतेगु खें मिले मजुल, झुट्टा धयागु
थ्वीका काल ।

कोसल जुजुं हानं सुयात दान व्यूसा अपो फल दै ले
धाबले— शील बाँलाम्ह आचरण बाँला मेसित दान व्यूसा
अपो पुण्य लाइ धका बुद्धं धया बिज्यात । आचरण
बाँलार्पि अर्थात शील बाँलार्पि सुख पूर्वकं दाने खनी, दने
खनी, भिंगु खें न्यने खनी, सकस्यां यह, फुक भनं मग्यासे
दाने कं । थुंकि सी दु शील धयागु मनूते शोभा खः ।

आहार मनसे सुंनं म्वाना च्वने फै मखु ।

बुद्धि

बुद्धं सरणं गच्छामि

★☆★☆★☆★☆★☆★☆★☆★☆★☆★

बुद्धं सरणं गच्छामि, धर्मं सरणं गच्छामि,
संघं सरणं गच्छामि

गथे याना दयके ज्ञान प्रभु, जिंपि जुल अज्ञानि
मानव चोला ज्वना वया नं, ज्ञान गुणया खानी जुया नं
छाय् यायगु थव अभिमान, छाय् ज्ञानया अपमान,
गथे याना दयके ज्ञान प्रभु, जिंपि जुल अज्ञानी,
बुद्धं सरणं गच्छामि, धर्मं सरणं गच्छामि,
संघं सरणं गच्छामि, गथेयाना

सुख धायगु छुख गन दु ? मालां व ल्वीके फै मखु
मने शान्ति व धर्म दय कि व हे खः तःधंगु सुख२
चार धाम वंसां, सर्वस्व पाःसां
मति हाकुसा सुख मरु२

★☆★☆★☆★☆★☆★☆★☆★☆★☆★

बुद्धया अस्तुती

★☆★☆★☆★☆★☆★☆★☆★☆★☆★

भगवन.... बुद्ध.... -३ ॥

स्तुति यानाच्वना, सुद्ध मति व भक्ति ज्वना,
खाली लहाती जय याना, ज्ञान गुण फोना चोना,
थन सुं मखं प्रसु विना,२
ज्ञान गुणया शिक्षा कायर्पीं,
स्तुती याना चोना ॥१॥

फस खं ल्हायगु, छल यायगु, सयके मयो स्यने मयो,
दुःखो गरिव सेवा यायगु, दया तया सेना विज्याहुं,

विजयराम कर्मचार्य पन्तो

गथे याना दयके ज्ञान प्रभु, जिंपि जुल अज्ञानि
बुद्धं सरणं गच्छामि, धर्मं सरणं गच्छामि,
संघं सरणं गच्छामि, गथेयाना

स्वैतं गुबले स्यकेगु स्वे मते, पापया कर्म यायमते
नुगले स्याका वचन तथमते, फस खं गुबले ल्हायमते
सिना यकेगु छुंहे दुगु मखु, नां हे छता खः यंकेगु
गथे याना दयके ज्ञान प्रभु, जिंपि जुल अज्ञानी
मानव चोला ज्वना वया नं, ज्ञान गुणया खानी जुया नं
छाय् याई थव अभिमान, हा प्रसु
याय् ज्ञानया, अपमान

बुद्धं सरणं गच्छामि, धर्मं सरणं गच्छामि,
संघं सरणं गच्छामि
गथे याना दयके ज्ञान प्रभु, जिंपि जुल अज्ञानी

माया मोह तोता, छन्हुं सी हे मा,
सत्य गुबले झुके मज्जीमा,
स्तुती याना चोना ॥२॥
सहयायगु ज्ञान वियगु स्यना विज्याहुं हित ज्वीगु,
लोभ मयो छुकि यागु, सिसां याय मयो प्राणीयागु,
मस्यू छुंहे अज्ञानो जीर्पीं,
भुल जुया क्षमा फोने
अस्तुती याना चोना ॥३॥....।

अनुभवया खँ

★☆★☆★☆★☆★☆★

थानसेटो धयाम्ह भिक्षु छम्ह नेपाली हे खः । भोतया
ध्यानकुटीसं निदं स्वदे उपासक जुया लुम्बिनी फिर्हति
थामणेर प्रब्रजित नं ज्वी धुंकुम्ह खः । आ थाइल्याण्डे
वना हाकनं थामणेर जुया उपस्पदा दीक्षा कया थानसेटो
भिक्षु जुया बिज्यात । न्हापा भक्षण लाल उपासक नामं
प्रसिद्ध । वसपोलया अनुभवया खें थन प्रस्तुत दु । सं०

छहुया खें खः । थाइ भिक्षुपि प्यम्ह न्याम्ह मुना
गफ जुल ।

नेपाली भिक्षु— छर्पि थन गुलि च्वना बिज्यायगु ले ?

थाइ भिक्षु— बाछ्छ जक । अपो च्वनेत फुर्सत मढु ।
छपिनि ने पित्या मजूला ? धका न्यना बिज्यात ।

नेपाली भिक्षु— मजू ।

थाइ भिक्षु— धया बिज्यात— जिला साप ने पित्या
चा । यःगु छें स्वक प्यक नया च्वनाम्ह । थनला सुथे
जलपान व भोजन छक जक नेगु । ने पित्याना चान्हे न्हो
हे मवो ।

नेपाली भिक्षु— गथे न्हो मवोगु ले ?

थाइ भिक्षु— हलु धासेलि कुटि न्याय मानिला ?
उलि हे मस्यूरह धया जुरुक वना वन ।

नेपाली भिक्षु— मेम्ह थाइ भिक्षु याके न्यन—
भन्ते छर्पि थन गुलि च्वना बिज्यायगु ले ?

थाइ भिक्षु— लचिछ जक धका लिसः विल ।

नेपाली भिक्षु— न्यन— छपिनि न्हापा छु ज्या ले ?

थाइ भिक्षु— व्यापार धका लिसः विल । हानं
नेपाली याके न्यन— छपिनि ने पित्या मजूला ?

भिक्षु थानसेटो, थाइल्याण्ड

नेपाली भिक्षु— धाल— मजू ।

थाइ भिक्षु— न्यन— छर्पि भिक्षु जुयागु गुलि दत ?

नेपाली भिक्षु— उखुनु तिनि ।

थाइ भिक्षु— न्यन— अले गथे ने पित्या मजूगु ?

नेपाली भिक्षु— निदं न्हापां तिसे नेपाले झट्ट शील
कया च्वनाम्ह । उंकि ने पित्या मजू ।

थाइ भिक्षु— ए ! छर्पि नेपालाम्ह ला ? जि ला
थाइल्याण्ड याम्ह भिक्षु धका च्वनाले । वसपोलं धया
बिज्यात— नेपाल पुण्य भूमि खः हावा यानी बाँलागु जक
मखु बुद्ध जन्म जुया बिज्यागु देश खः । उंकि अन चर्पिं
जनता त भाग्यमानि धागु न्यना । अज्यागु देश तोता थन
छाय वयागु ?

नेपाली धाल— थाइल्याण्ड छगु तःधंगु बोद्ध देश खः ।
थन जुञ्जु नं भिक्षु ज्वी धुंकल धागु न्यना तया । उंकि
छक थाइल्याण्ड गथे च्वं धयागु स्वः वयागु का !

थाइ भिक्षु— धाल— जिला साप ने पित्या चा स्यू ।
छें गथे नया च्वनाम्ह । थन ला न्हिने १२ बजे जुल कि
महुरु प्वाः तिना च्वने माः । सुथे जलपान छवालुगु यागु
(जा व्वाति) जक त्वनेगु । वनं मेपिसं लः ल्हाना मबीकां
ने मजू । भी मचा थें च्वं च्वने माः । यागु (जावला)
धासा पिशाच छक याय्बले प्वीगु ।

नेपाली भिक्षु— छर्पिके पिशाच दुबिना च्वन ला छु
थे उंकि न्हावको नःसां मगागु ने पित्याइगु ।

थाइ भिक्षु— जिर पिशाच धंगु ला ?

नेपाली— मखु ! छपिन्त पिशाच धयागु मखुनि ।
छोका बीया लामो उपमा जक बियागु का ?

याइ भिक्षुं- ए ! अथे धैगु ला ? अै ! माफ याना तोती थे मच्चं ।
बिज्याहुं ।

छन्ह याइ भिक्षु भिक्षा बिज्यात । सा सागु भिन्निगु
भिक्षा प्राप्त जुल । प्वाः जायक साक ने दुरुर्लिं निंह निंह
भिक्षा बनेगु चलन यात । छन्ह उपासिका छम्हसे थथे
प्रश्न यात हैं- भन्ते ! निंह निंह थन हे भिक्षा बिज्याहुं ।
छपि चीवर गुबले तोता विज्यायगु ?

याइ भिक्षुया लेै ववं मने खें ल्हाना च्वन । सो !
उपासिका छम्हसे गज्योगु धागु । कन्हे खुनु निसें अन
मवंसे मेथाय भिक्षा बनेगु यात । थुकथं लच्छ बिते जुल ।
भोजन याना आराम कया च्वं बले कलाम्ह तुपुलुक
थंक वल । भिक्षुं धाल- छ छाय थन वयागु ?

मिसां- लच्छ दत, वसः ज्वना बोसां जिल मखुला ?
भिक्षुं- हानं च्यान्ह आसेनि धया छोत ।

च्यान्ह दुखुनु कलाम्ह वसः प्वः ज्वना विहारे वल ।
भिक्षुं न्हापाथेन्तुं छाय वयागु धका धाल ।

मिसां च्यान्ह दे धुंकल, हानं छाय धाय मानिला ।
भिक्षुं- हानं ध्यन्ह आसेनि धाल ।

कलाम्ह नुगः मर्छिका छ्येै लिहाँ वन । अले माजु
मेस्यां न्यन गो ? छिमि भात चीवर तोता मबो नि ला ?
भौमचां- मतोतुनि हानं प्यन्ह आसेनि हैं । चीवर

मांम्ह कन्हे खुनु वस प्वः ज्वना सरासर विहारे थंक
वन ।

भिक्षुं माम्ह खनेवं छाय वयागु धका न्यन ।
मांम्हसे धाल- आ छाय वयागु धाय मानिला ?
लच्छ मयाय धुंकल । छ्येै कना नुगः मर्छिका च्वन ।
मस्त हाला च्वन ।

भिक्षुं धाल- छ माँ ! याउंक धर्म छक याय धका
चीवर पुना ने चित सुख मदेक कच कच हाः वैगु ? माँ
यागु च्वन कया चीवर पुनागु खः । आ माँ यागु च्वनतुं
छ्येै लिहाँ वने माल धका मन सुख मदेका च्वन ।

चीवर तोता वने प्यन्ह न्हो स्वाँ, धुै खामया दुने
यथा अद्वा दछिना तथा गुरु भन्ते याके प्रार्थना याः बने
माः । निन्ह न्हो नं कलसया द्योने मैन वत्ती छथु, स्वाँ,
छम्ह तया गुरु याथाय प्रार्थना या बने माः । हानं छन्ह
न्हो निहने ५ बजे ति भगवान बुद्ध याथाय पात्र ज्वना
बने माः । चीवर तोते खुनु सुथे गुरु याथाय वना पञ्चशील
प्रार्थना याना अनं लिपा मेगु श्लोक छपु व्वनालि तिनि
गुरुं बिदा विद्या विज्याइ ।

थव जूगु घटना प्रस्तुत याना च्वना ।

१९७६ लुम्बिनी वर्ष

हाले हे जापाने जूगु छिनिगु विश्व बौद्ध सम्मेलनं सन १९७६ अर्थात् २०३६ साल

लुम्बिनी वर्ष माने यायगु व लुम्बिनी विकास यात फुगु तक

सहयोग प्रदान यायगु नं निर्णय यागु समाचार दु ।

सुसंगठीत जीवीनु

वर्ण प्रथा एकताया घाटक छ । व्व देश व समाजया लागि कम हानीकारक मखु । किन्तु निरंकुश शासकतेत धासा व्व शासन सत्ता स्थिर यायगु छगु सेत्लागु हतियार छ । उकि राणा सरकारं जाति पातियात प्रोत्साहन वियातःगु छः ।

२००७ सालया जन क्रान्ति राणा सरकारया दुगः तोथला विल । स्वर्गीय श्री ५ त्रिभुवनं प्रजातान्त्रिक मन्त्री मण्डल गठन याना विज्यात । देश विकाशया लागि जनताया बिचे एकता महसे मगार्गुलि प्रजातान्त्रिक सरकारं जातिपातियात खण्डन यात । कानुनया न्होने नेपाली जनता सकले समान जुल ।

जाति पाति समाजयात मि भया धका क्षीसं आतिनि सियावल । भगवान बुद्धं न्यीन्यासः दैं न्हापाहे व्व खें सीका विज्यागु छ । वसपोलया आवक संघे जातिभेद यात स्वाव मदु । न्हावकहे चीधांगु जातं प्रवजित जूम्ह जूसां यदि व मिक्तु प्रवज्या तथा उपसम्पदा मिर्ति थकालिम्ह जूसा व स्वया लोपा उपसम्पद जूपि मिक्तुपिसं वैत आदर पूर्ण व्यवहार यायमा । उदाहरणया लागि उपालि महास्थिवर यागु खें पर्याप्त जू । गृहस्थीबले उपालि शाक्य जनपदे (कपिल वस्तुई) सं खायगु ज्या याईम्ह छम्ह नौ ख । शाक्यतेगु जातीय अभिमान तोडे याय्या लागि भगवान बुद्धं न्हापालाक उपालि यात प्रवजित याना विज्यात, अनं लिपा तिनि शाक्यतेत । परिणाम स्वरूप संघया नियमानुसार थर्पि स्वया न्हापालाक उपसम्पद जुया

चक्रमान शाक्य

विज्याम्ह जुया शाक्य कुलया मिक्तुपिसं उपालि महास्थिवर यात वन्दना याय् माल । थूकि सोदु, भगवान बुद्धं वर्ण प्रथायात गुलित दिरोध याना विज्यात ।

“नजच्चा वसलो होति नजच्चा होति ब्राह्मणो । कम्मना वसलो होति कम्मना होति ब्राह्मणो ॥”
(जातले शुद्ध हुन्दैन न जातले ब्राह्मण हुन्छ । कामले शुद्ध हुन्छ । कामले हुन्छ ब्राह्मण ।)

व्व श्लोक वर्ण प्रथाया विरुद्धे भगवान बुद्धया नारा ख । जातीय अभिमानी तथा अहंकारी ब्राह्मण तेगु कारणे समन्त भद्र, शास्ता, महाकारुणिक सम्यक सम्बुद्धं भराबर थुकथु उपदेश विया विज्यात ।

थर्पिम्ह समानताया त्रेमो सुगतया आवक संघ ख क्षीपि, लीपा गृहस्थी जू वयापि । उकि क्षीगु समाजे भेदभाव मदु । शाक्य धाय धुनकि वहे छगः होक्खा, वहे छपु नलि सकसितं चले जू । रोजगारे विभिन्नता दुसाँ व्यवहारे भेद मदु । सिक्मि, दक्मि, लुक्मि, बज्रक्मि, डाक्टर, मास्तर, सुईका, कर्मचारी सकले समान क्षीगु संघे दुने । व्यव् बलेन ल्वा स्वया गा लायगु चलन मदु । व्व झांगु बाँलागु संस्कृति ख । क्षीगु धमं व संस्कृति थये बाँलानानं छतालेै क्षी बाँमला च्वंगु दु । थुकी क्षीसं विचा याय् माला च्वन ।

लहा, महुतु चूलाकेया लागि क्षी शाक्य जाति अधिराज्य भरे उल्य थुख्य न्यना च्वंगु दु । गने गनंजा इमि वैवाहिक सम्बन्ध तय्त स्वजाति म्हायमचात मदुगु थायनं दु । थुजोगु थासे इमिसं वाच्य जुया विजाति मिसात व्याहा याय् माला च्वन । थुकिया अतिरिक्त गुलिसिया

आर्थिक अवस्था मबिया, गुलि सिया हितचित्त बिले जुया
मथ्या कला हयातर्पि नं म्हं मजू . अवसपोल पिने बौ शाक्य
जूसां मस्ते आगंस मतस्थें मगाना च्वन . अव साप सुख
मदुगु खें ख . थुकिं कीसं मचायक कीगु शाक्य समाज
यात कमजवर याना यंका च्वंगु दु . अव पक्षिया लेखकं
थुजोम्ह छम्ह शाक्यनं नाप लात, गुम्हस्थें काय्पिन्त
व्याहा याय थाकुई धका थत श्रेष्ठ धका च्वेगु याना
च्वन . “थथ्य छाय् यानागु ?” जिगु न्हासः या लिसले
वं धाल— “आगंस दुर्ँप मस्तेत शाक्य धाय् मछिन . श्रेष्ठ
मधास्य, मेकथं धालकि व्याहा याय थाकुई !” जातीय
ममता दुम्ह ग्याम्ह सज्जनया लागी नं अव कम सुख मदुगु
खें ज्वी मखु ।

रुढीवाद सन्तरासि, चाकुसि, फसियें सागुसि मखु ।
नत वराँथें माकुस्य च्वंगु हे छुं दु थुकी । अव खाईस्य
फाकुस्य च्वंगु सि कीसं मचायक कीगु समाज यात क्षय
याना यंका च्वन . की सकले मिले जुया अव रुढीवाद
सिमाया हानापं ल्ये थना वांछोय माल । मथ्या कलाया
पाखें दुर्ँप मस्तनं बरे छुई जीके माल । थुकयं याय्फत
धासा कीगु धर्म व संस्कृतिया प्रचार व प्रसारे निसन्देह
थुकिं महत्वपूर्ण भूमिका मिहती । शाक्य समाज सुसंगठीत
ज्वी । जन्मं बौद्ध जुलकि इमिसं गुलि याउँक बुद्ध धर्म
प्रहण याई ! अव विचायाय थाकुगु खें मखु ।

शाक्य बिजं जन्म जूंयि शाक्यते मस्त शाक्य याय्गुली
छुं भार्पति खने मदु । वैज्ञानिक दृष्टिकोणं सोसां थुकीया
नकारात्मक लिसः देत थाकुई । छाय्कि बामाय् कौनि
सय्कीगु बुं गनं दु धंगु न्यने मदु ।

कीसं छना च्वनागु दु, खेंते मांम्ह मथ्याम्ह जूसां
मस्त बौ लिना बना च्वंगु । इनिगु अव प्रथा बाँलागु जक
मखु हितकर नं ख । कीसेनं अथ्य याय्गु यासा गुलित
बाँलाई धंगु खें हाकनं लिसाकाय मालि मखुला ?

पुलां मनूतेगु (बुरातेगु) [म्हुतुं कीगु समाजे थुजोगु
खें ताय् दया च्वन तिनी— फलानागु बाहाले बर्म्ह बरे
छुनातगु, धिसकागु बाहाले फलाना बरे छुनातगु इत्यादि ।

★लोकदर्शन वज्ञाचार्यजुं नं धया बिज्यात— “जिमि
अबुया पाजु नं ब्रम्ह खः । ब्रम्हनं चूडाकर्म याना शाक्य
जूंगु ।” अव खें सत्य खःसा अव लेखया आग्रह अनुचित
मज्जीमा । छाय्धासा शाक्य जातिया लागि मेमेगु जात
जक मखु ब्रम्ह नं अजात हे खः ।

पाठक पाठीका पिसं थुकथं थुईका बिज्यासा वेश उवी
कि अव लेख च्वसं च्वंगु छकूचा खें यात क्या सिर्जना
जूंगु मखु । अव कीगु न्होने वया च्वंगु जटील समस्या
समाधान ज्वीमा धंगु उद्देश्यं न्होलूबोगु लेख खः । अव खें
स्वया छु विचार दु ? अवहे आनन्द भूमिया माध्यमं थथ्यु
विचार एका बिज्यासा वेश ज्वी ।

★ आनन्द भूमि वर्ष ६, अंक ३.४. पृष्ठ ३०

(भूतपूर्व त्रिभुवन विश्वविद्यालयया उपकुल पति श्री सूर्य बहादुर शाक्य जुया बिजातिया कलाया पाखें दुर्ँप
मस्तेत नं चूडाकर्म यागु समाचार दु ।) गाँ गाँमे च्वंपि सारनाथे यंका भिक्षु पिनि पाखें प्यन्हु न्यान्हु प्रबजित याना
शाक्य खलखे दु थाकुगु समाचार दु । (संपादक)

रत्वप मुनि विहारया आजीवन सदस्य

मुनि विहारया सुरक्षाया चिरस्थायीया लागी १०३।— सच्चिद् व स्वतका तथा आजीवन सदस्य
जूपिनिगु नामावलि थथे खः ।

महेन्द्र श्रामणेर मुनिविहार
सम्यकरत्न बज्जाचार्य व्वायंदो
रामकृष्ण वैद्य तचपाल
बिकु लक्ष्मी वैद्य ”
सिद्धिमाया श्रेष्ठ ”
सुन्दरीमाया श्रेष्ठ ”
तुलसीमाया साई ”
आशामाया बोखाद्यो ”
मोहनदेवी ध्रुवाद्यो ”
चन्द्र केशरी कोट्टा ”
चमली श्रेष्ठ ”
चन्द्रमान श्रेष्ठ ”
वेतिमाया मानन्धर ”
रत्नमाया मानन्धर गोल्मरि
भनिमाया साई ”
दिलकुमारी साई ”
नानि छोरी साई ”
मोतिमाया सित्पकार ”
सन्तमाया कवां ”
देव कृष्ण साइ ”
हर्ष सुवाल व्यासी
न्हुँछे माया सुवाल ”
कान्छी राज चल ”
रत्न लक्ष्मी शाक्य विश्वकर्मा छे
लालबहादुर विकुमायाग्नेहे
सीलकुमारी मानन्धर तिलाचा
न्हुँछे रत्न शाक्य इनाचो
तिर्थरत्न शाक्य ”

गणशमाया शाक्य ”
बिकुमाया शाक्य ”
कृष्णलाल मानन्धर साकुलां
विकुलक्ष्मी मानन्धर साकुलां
किसंमाया मानन्धर ”
जगतलाल मानन्धर ”
बिकुलाल मानन्धर ”
जगमाया मानन्धर ”
आशाकाजी शाक्य भोलाछे
बिष्णु भक्त श्रेष्ठ ”
बुद्धि वहादुर भुजु चितोन
कुलबिर मानन्धर ठिमो
दानमाया बज्जाचार्य जेतवन विहार
तुयुमाया खोतेजा खोछेंत्वा
नानि छोरी ताम्राकार चासल्यो
ज्ञानिमाया साइ ये
राममाया साइ ये
सूर्यमाया साई ये
बाबुकाजी धीगोरा नाला लिवीछे
मायादेवी मानन्धर बनेपा
कृष्ण शिल्पकार तुन्धीमाला
पूर्ण केशरी लुमुगा
आशाकाजी शाक्य वेखाल
लछिमाया कोजु जेला
कृष्णदेवी झगन्ती
नातिवेति वासी
केशरीमाया गाइजु
कृष्णमाया बालाजु

न्ह्यालं चायके माल

★★★★★★★★★★★★★★★★

सम्यकरत्न वज्राचार्य

जिगु जिगु धका छु हाला जूपि ।

थिर मजूगु लोमंका च्वर्पि ॥

न्ह्याक्व हे दुसां सन्तोष मजूपि ।

न्ह्याबले लिमलाका व्वां व्वां जूपि ॥

असंतोष जुया विनास जूपि ।

लिसा काकां कस्ती दुनिपि ॥

कीपि सकले भापि मफुपि ।

यने मदु च्वने मदु कीपि ॥

सोकि थुइकि मानव कीपि ।

मनिगु जुक्व वां छोय सेकि ॥

ज्ञान खंका कायमापि कीपि ।

बुद्ध धर्म संघ शरणे बने मापि ॥

सम्यक आजोविका याय् मसर्पि ।

समाधि च्वना अध्यास यायमापि ॥

बौद्ध गतिविधि—

वर्षवास सिध्ल

दच्छिया छक भिक्षुपित्त (उपसम्पत्त ज्वी धुकुपित्त)
यम देका तगु दु । असार पुङ्ही बले निसें स्वला वर्षा
मे छ्यासं च्वनेगु यात वर्षवास च्वनेगु धका । थ्व
यम बुद्धि विम्बिसार महाराजया अनुरोध कथं देका
यागु खः । वयां न्हापा जैन धर्म वर्षवास मच्चसे
यू धयागु नियम छः । इमिगु धर्म अनुसारं वाउसे च्वंगु

धासे न्ह्याइ मर्यू । अबले भिक्षुपि वर्षवास च्वने म्वागुलि
उखे थुखे बुँ बुँ व वाउगु धासे न्ह्या जुया च्वंगु खना
अबौद्ध तसे दोषारोपन यात कि श्रमण गौतम बुद्धया शिष्य
भिक्षुपि वावोबले नं बुँ बुँ व धासे न्ह्या जुया च्वन ।

विम्बिसार महाराजं थ्व अपवाद न्यना वर्षवास
च्वनेगु नियम देका व्यूसा बाँलाइ धका बुद्धयाके प्रार्थना
या बले भिक्षुपि वर्षा स्वला छ्यासं च्वंसा बाँ दायक गनं
च्वने म्वाल, अध्ययन नं याय् खन, भावनाया अभ्यास नं
याय् खं अपवाद नं बचे जू धयागु गौतम बुद्धि विचायाना
तिनि वर्षवास च्वने माः धका नियम देका विज्यात ।

भगवान बुद्धया विचार अनुसारं भिक्षु पिनिगु जीवन
'अप्पसन्नानं पसादाय, पसन्नानं मित्यो भावाय अर्थात् अप्र-
सन्नपित्त प्रसन्न याय्या लागी, प्रसन्नपित्त यन अपो प्रसन्न
याय्या लागी ज्वोमा ।

थुकथं वर्षवास च्वने धुँका नं श्रद्धावानपि उपासक
उपासिका पिनि श्रद्धा कथं विहार आदि संघ दान बोत
भिक्षुपि धम्ह खाके माला निमन्त्रण छोया बिल । वर्षवास
च्वं च्वना धका भिक्षुपि विमज्या । उपासक उपासिका
पिनि मन स्थन । दातापिनिगु श्रद्धा यात स्थंकीपि भिक्षुपि
ताले मला धका दोषारोपन बोगु व नाप नापं भिक्षु संघया
सामूहिक ज्यायात नं भिक्षुपि मर्यंगु कारणं बुद्धि हानं नियम
देका विज्यात । भिक्षुपि वर्षवास च्वना विज्यासां तवि
बुनु तक पिने चाही ज्यू न्हेनु दुखुनु यःगु यासेन्तु थंकेमाः ।

आपालं धयाथे बुद्धि नियम देका विज्यागु भिक्षु
पिनिगु जीवन अपवाद बचे ज्वी मागुलि व अनुशासन रक्षा
यायमागुलि खः ।

थुकथं नियम दुगु अनुसारं वा परम्परा कथं असार
पुङ्ही बले निसे नेपाले विभिन्न विहारे भिक्षुपि वर्षवास
च्वना विज्यात ।

आनन्दकुटी विहार

आनन्दकुटी विहारे भिक्षु कुमार काश्यप वर्षावास च्वना बिज्यागु उपलक्ष्य विरति अनगारिकाया दायकत्वे २०३५ कातिक १ गते कठिन चोवर दान बीगु महोत्सव जुल ।

पूज्य प्रज्ञानन्द महास्थविरया पाखें पंचशील प्रदान कठिन महोत्सव शुरू जुल । भिक्षु अश्वघोषं बुद्ध पूजा याके धुनेवं भिक्षु बुद्धघोष महास्थविरं धर्म देशना याना विज्यात । वसपोलं-वर्षावास सिधे धुंका भिक्षु पिनिगु पवारणा अर्थात् वर्षावास फुके यायगु नियम व्याख्या याना विज्यात । स्वला वर्षावासया भित्रे मखु मखुगु स्वे माले यो, मखु मखुगु खें न्यने माले यो, मखु मखुगु शंका जुया चित्त स्यनेयो, “दिनु न वा सुतेन वा परि सकाय वा” यदि अथे जूगु दुसा क्षमा याना बिज्याहुं धका परस्पर क्षमा याचना वा शंका समाधान यायगु चलन यात पवारणा धाइ । लिपा हानं थज्योगु गलित याय मखु ।

कल्प वृक्ष दान

उपदेशं लिपा भिक्षु संघपिण्ठ व अनगारिका पिन्त कल्प वृक्ष दान बीगु पुण्यकार्य सम्पन्न जुल । कल्प वृक्ष धयागु सिमा छमाय् दैनिक जीवने मदेक मगागु फुकक सामान खाया तै । उकी नम्बर तया तै । वहे नम्बर छकू छकू फुककसितं इना बी । नम्बर अनुसारं चिट्ठां लाइ थें छता छता बस्तु प्राप्त ज्वी । थव चलन बर्मां बोगु खः ।

सुदर्शन विहार भोँत

२०३५ कातिक ३ गते शुक्रवार छुनु बनेपा सुदर्शन दिहारे भिक्षु बोधिसेन वर्षावास च्वना बिज्यागु लसताय् सकल उपासक उपासिका पिगु अद्वा कथं कठिन उत्सव

जुल । नाला दुबातं निसे भिक्षुपि व अनगारिका तथा उपासक उपासिकापि मुना कठिन चोवर जात्रा याना विहारे थंसेलि भिक्षु सुबोधानन्द महास्थविर पाखें पंचशील प्रदान जुल । भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर पाखें बुद्ध पूजा जुल ।

वर्यां न्हापा श्री हरिशंकर मानन्धरं स्वागत भाषण याना धयादिल थव त्वाया नां बवबहा खः । थव त्वाले न्हापा बहा दु ज्वी माः । तर आ बहाया छुं चि मदु केवल चैत्य छग बाहेक । थव अध्ययनया बिषय खः । आ सुदर्शन विहार धका छगू दत ।

अनं लिपा भिक्षु कुमार काश्यपं उपदेश बिया धया विज्यात- योंया कायंक्रम विशेषं भिक्षु पिनिगु संविधान (नियम कानून) सम्बन्धी उत्सव खः । उकि उपासक उपासिकापिसं नं विनय धयागु अध्ययन याना तेमाः । भगवान बुद्धं नियम देका बिज्यागु चरित्र सुधार लागो खः । भगवान बुद्धं बुद्धत्व प्राप्त याना नोदं (२०) देका तिनि विनय धका देका बिज्यात । अशिक्षितपि नं, ने मखंपि ज्या याय मंमदुपि नं भिक्षु जू बल । कर्तव्य पालन पाखे ध्यान मतल, लोभ लालचे भूले जुल । अले विनय (नियम) दया बोगु खें चर्चा याना बिज्यात ।

कठिन चोवर या बारे वसपोलं धया बिज्यात- त्रिपि-टक अनुसारं आकाशं कुतुं वो ये आकाशकाँ ज्वीमागु खः । न्हपां निसे फलनामेसित कठीन चोवर दान धी धका मतो तया च्वनेगु ठीक मजू । कठीन चोवर दान बीगु गृहस्थी पिसं जक बी माः धयागु मदु । भिक्षुपिसं नं बी ज्यू ।

भिक्षु नियमे चिच्चिधंगु थुगु याय मज्यू डगु याय मज्यू, प्याखें स्वे मंज्यू धयातगु उल्लंघन जुल धायवं पाय लात

धका समझे जबी मज्जू। आपत्ति (दोष) जक जूगु खः। अपवादं बचे ज्वीया लागी बुद्धे नियम देक। विजयागु खः। छाग्यासा भिक्षु पिनिगु जीवन अप्रसन्न पिन्त प्रसन्न यायथा लागी ज्वीमाः। सकसित जलपान भोअन संग्रह जुल। अन्ते चिनिमाया उपासिका पाँखे धन्यवाद ज्ञापन जुल। बहित्वाया ज्ञानमाला भजन नं जूगु दु। भिक्षु सुबोधानन्द महास्थविर पाँखे पुण्यानुमोदन जुल।

बनेपा ध्यानकुटी विहार

भोैत ध्यानकुटी विहारे भिक्षु अश्वघोष वर्षावास चवना विजयागु लसताय् धमंकोर्ति विहारया उपासिका पुचः नं ७ या दायकत्वे २०३५ कार्तिक ४ गते शनिवार खुनु कठिन चीवर दान विया वर्षावास सिद्धगु उत्सव सम्पन्न जुल। बहि त्वाया ज्ञानमाला भजनं लिपा भिक्षु प्रज्ञारश्मि महास्थविर पाँखे बुद्ध पूजा जुल। भिक्षु सुबोधानन्द महास्थविरं उपदेश विया कठिन उत्सवया व्याख्या याना विज्यात।

कठिन धयागु तःधंगु अर्थ मखु, ठाकुगु, स्यल्लागु, व बल्लागु तथा बवातुगु अर्थ खः। भिक्षुपि वर्षावास चवना विमज्ज्यासा कठिन उत्सव धयागु दे मखु। हानं फलनामेसित कठिन चीवर दान बी धाय् मज्जू। भिक्षु संघ प्यम्ह भिक्षु न छायमागु। छकल अपो निको बी मज्जूगु इत्यादि अंग पुरे जबी मागु जुया कठीन धागु खः।

कल्प वृक्ष व अष्ट परिस्कार दान

सकसिगुं थड्हा कथं भिक्षु संघ यात व अनगारिकापिन्त कल्प वृक्ष दान बीगु ज्या न्ह्याइपुक जुल। अनं लिपा लक्ष्मी कुमारी मानन्धरनीया थड्हा कथं भिक्षु संघ यात अष्ट परिस्कार दान बीगु ज्या सम्पन्न जुल।

श्री केशव काजो धमंकोर्ति विहारया उपासक उपासिका प्रसुउ बहि ज्ञान माला भजन खल व शाक्य खल आदि सकसितं सहयोगया लागी धन्यवाद विया दिल।

भिक्षु अश्वघोष पुण्यानुमोदन याका ध्यानकुटी विहार देकेत जगा दान विया दोम्ह दिवंगत कृष्ण कुमारी उपासिकाया गुण लोमके फैमखु धया विज्यात।

गण महाविहारे कठिन उत्सव

थुउसि गण महाविहारे भिक्षु सुबोधानन्द, भिक्षु प्रज्ञारश्मि, भिक्षु सुमंगल, भिक्षु सुदर्शन, भिक्षु शासन पालौं प वर्षावास चवना विजयागु निमित्त कया कार्तिक ४ गते बहनि भिक्षु संघ पिनि पाँखे महापरित्राण पाठ याका कार्हिक ५ गते वर्षावास सिद्धकुगु विशेष उल्लेखनीयगु समाचार खः।

सकसिनं लुमकाते बहगु खं ला नीम्ह (उपासक उपासिकापि छपुच जुया महापरित्राण या ज्या सम्पन्न जुल। वे क दातापि खः:- १) श्री पद्मलाल मानन्धर, श्रीमती श्री कुमारी मानन्धर (दक्षसाल), २) श्री कृष्ण बहादुर मानन्धर (वट् ३) श्रीमती रत्नकुमारी मानन्धर (चिलांछें), ४) श्रीमती जमल देवी मानन्धर (चिलांछें), ५) श्रीमती कृष्णमाया राजकीनिकार (मरूत्वा), ६) श्रीमती तारा मानन्धर (चिलांछें), ७) श्रीमती देवमाया मानन्धर (फलचा साः), ८) श्रीमती हेरादेवी मानन्धर (कालिमाटि), ९) श्रीमती मथुरा मानन्धर (चसान), १०) श्रीमती लक्ष्मी कुमारी मानन्धर (कोछें), ११) श्रीमती रत्नदेवी मानन्धर (कोछें), १२) श्रीमती लक्ष्मी देवी मानन्धर (कोछें) १३) श्रीमती नारायण देवी मानन्धर (दक्षसाल), १४) श्रीमती लक्ष्मी देवी मानन्धर (दक्षसाल), १५) श्रीमती गौरी मानन्धर (मरू ध्वाढा)

२०३५ आश्विन १४ गते शनिबारखनु आनन्दकुटी विहार गुठीया कार्यकारिणी बैठक पास यागु
२०३१ कार्तिकनिसें २०३४ आश्विन ३१ गतेतकया आय-व्यय हिसाब विवरण थन प्रस्तुत दु।

आनन्दकुटी विहार गुठी

स्वयम्भू, काठमाडौं

२०३१ कार्तिक १ गतेदेखि २०३४ आश्विन ३१ गतेसम्मको

आय-व्यय हिसाब विवरण

आय-विवरण	रकम	आय-विवरण	रकम
१. शुल्क मौजदात (ग्रन्थहरू)	२५,९५२।०५	१. ब्याज आर्जन	१,१५,३६।८२
२. प्रकाशन खर्च	६२,६५३।८७	२. साधारण सदस्य शुल्क	३०।००
[क] ग्रन्थहरू	४४,६४८।३५	३. आजीवन सदस्य शुल्क	३,६३६।००
[ख] पत्रिका	१८,००५।५२	४. दान-दातव्य	२४,२९५।४०
५. व्याज खर्च	१३,८८३।१०	५. बिकी ग्रन्थहरू	१८,२४१।१९
६. अनुदान (विहार)	१०,८००।००	६. बिकी पत्रिका	३,३७५।००
७. मर्मत सम्भार तथा संरक्षण	१३,३९२।८८	७. महापरित्राण अनुदान (प्राप्त)	१२,०००।००
८. अतिथि स्वागत सकार उपहार	१,३९२।९०	८. आखोरि मौजदात (ग्रन्थहरू)	३२,३७२।३०
९. महापरित्राण खर्च	१२,०४२।७३		
१०. प्रचार खर्च	३१८।००		
११. टेलिफोन खर्च	२,०४२।००		
१२. मसलन्द तार टिकट	५८।४०		
१३. फुटकर खर्च	१,४६०।००		
१४. तलब खर्च	७५।००		
१५. एकाऊण्ठा खर्च	१,२००।००		
१६. आयमा व्यय कटाई वचत			
मूलधनमा सान	६३,५२५।७९		
जम्मा जम्मी	२,०९,३९९।७२	जम्मा जम्मी	२,०९,३९९।७२
अध्यक्ष (भिक्षु महानाम कोविद)	सदस्य सचिव (तीर्थनारायण मानन्धर)	एकाउण्ठा (श्रीकृष्ण अनु)	रजिष्टर्ड अडिटर (तारा बहादुर शाक्य)

Speech given to the Conference held on 17th July to 24th July in Kyoto, Japan

By N. B. Bajracharya

Member of Working Committee

Anandakuti Dayak Sabha

Mr Chairman,
and, friends of Science and Religion !

It is a matter of gratitude that an association of Japan Yohko Club International invited me to address to the conference of World Peace. I thank the club and her supporting organisations for the same.

I feel therefore to express some of my ideas for the creation of peaceful future of mankind with equal prosperity and justice.

We scientists and realigionists are human beings but with an illusion. It is due to our various kinds of polluted philosophy of the world. It has become a kind of vague to the common people of the world. Hence, the common people cannot understand what we talk about our humanism.

To this conference of World Peace and the future of Mankind, I bring from the country of Buddha, message of middle path to the role of religion and science in the creation of a global community. The sacred words *Bahujana Hitaya*... (We are for the happiness and welfare of the many). So, we must be straight forward for the simplicity of the common people of the world. This can be understood by the eight-fold path or the middle path of the wise-way principle. Then, let us talk for the right speech, right action, right livelihood, right effort, right mindfullness and right thought.

Hitherto, the pressure of modern life is so much absurd. We have to show some such facts of real truth. We both sects of science and religion have to be broad-minded and work for humanism. Time has come to work for the future generations. If not, there will have no future in 21st century except with havocs and strifes.

Dear learned friends, I tend to think that religion was born when man asked the meaning of his existence, so was philosophy when man searched for the ultimate truth of this world. When both the quests merged and became manifest in a mode of life, culture was born. In a sense, religion explores the

ultimate potentialities of man, philosophy interprets it and culture translates both into a way of life.

The distinguished participants assembled here, I am sure, will agree that the need to explore religion, philosophy and culture as the ultimate in the heritage of man, has never been more acute than at this juncture of modern history. Today, when people talk of nuclear annihilation, we look for guidance, not only for solving the international questions of war and peace but also for answers as to the ultimate human destiny so that realising the final kinship of man, we could harness the human potentialities and bounty of the fruitful earth for attainment of these goals.

Religion inspire us to move from evil to good, darkness to light and to follow truth in place of falsehood. It elevates man from his moral levelhood.

Now the question is – Can modern science alone usher in an era of goodwill and peace among men for future? Can it alone establish the brotherhood of man and provide the basis for moral and spiritual values and engender the idealism that which is necessary to bring these about? To-day, science and technology have made life more comfortable and complex. It has also brought man to the brink of extinction by nuclear warfare. Modern science is not concerned with spiritual values. Hence it must be supplemented by the moral values and use for the sake of world-peace.

It is a pity for the world powers who have been captivated by ego and have become nightmare of destruction. I would like to appeal them to get rid of their motivations and to look back the result of atom-bombs in Japan.

Let both of us. i.e. religionists and scientists go along the path of peace by the media of Middle Path. Let us work together and save the mankind.

I hope, this conference will strengthen the vital role of mutual understanding and co-operation for the above.

Thanking you all again.

